

Avfallsplan 2016-2025

Sammanfattning

Håbo kommun vill skapa förutsättningar för en hållbar avfallshantering och arbeta i riktning mot visionen: *År 2025 har vi alla i Håbo kommun en god kännedom om avfallsminimering och avfallshanteringen sker utan miljöpåverkan och avfall betraktas som en resurs.*

Utformningen av avfallsplanen utgår från Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om innehållet i en kommunal avfallsplan (NFS 2006:6)

Avfallsplanens mål bygger på EU:s avfallshierarki, Håbo kommuns Vision 2030 och Miljöstrategin. Håbo kommun ska prioritera avfallsarbetet efter EU:s avfallshierarki och sträva mot att röra sig uppåt i trappan för att bli en mer hållbar kommun. Ju högre upp i trappan som avfallshanteringen sker på, desto bättre är användningen av resurserna och belastningen på miljön minskar. För att klättra i avfallshierarkin och därmed ta steg uppåt i trappan så har Håbo kommun tagit fram sex långsiktiga mål. För respektive långsiktigt mål finns även ett eller flera delmål.

Planens långsiktiga mål:

Förebygga uppkomst av avfall

Öka återanvändningen

Öka materialåtervinningen

Minska mängden avfall till energiåtervinning

Avfallshanteringen ska vara en naturlig del i den kommunala planeringsprocessen

Avfallsverksamheten ska utgå från kundens behov och tillhandahålla god service

Uppföljning av avfallsplan 2016-2025 redovisas årligen till kommunstyrelsen och berörda nämnder. Målet är att år 2025 ha påverkat uppkomsten av avfall och bidra till reducerade avfallsmängder. Genomförandet av avfallsplanen 2016-2025 bedöms medföra ökad utsortering av matavfall, förpackningar och returpapper samt ökad materialåtervinning av avfall på återvinningscentralen.

Styrgrupp:	Anna Darpe, Avfallschef Lars-Inge Larsson, Teknisk chef
Projektgrupp:	Maria Åhrström, avfallshandläggare Annica Noberg, avfallssamordnare
Projektledare:	Angela Arokianathan, miljöingenjör

Innehåll

SAMMANFATTNING	2
1 Inledning	4
2 Syfte med avfallsplanen	4
3 Avfallsplanens innehåll	4
4 Planens framtagande och samråd	5
5 Avfallshantering i Håbo kommun idag	6
6 Vision för Håbo kommuns avfallshantering	2
7 Långsiktiga mål för avfallshanteringen 2016-2025	3
7.1 Förebygga uppkomsten av avfall	4
7.2 Öka återanvändningen	5
7.3 Öka materialåtervinningen	6
7.4 Minska mängden avfall till energiåtervinning	8
7.5 Avfallshanteringen ska vara en naturlig del i den kommunala planeringsprocessen	9
7.6 Avfallsverksamheten ska utgå från kundens behov och tillhandhålla god service	11
8 Kommunala styrmedel	12
8.1 Avfallsföreskrifterna	12
8.2 Avfallstaxan	12
8.3 Information	12
8.4 Tillsyn	12
8.5 Upphandlingar	12
9 Uppföljning av avfallsplanen	12
Ordlista	13
Referenser	15
Bilagor	
Bilaga: Nulägesbeskrivning för Håbo kommun	
Bilaga: Uppföljning av avfallsplan 2007-2012	
Bilaga: Uppgifter om nedlagda deponier i Håbo kommun	
Bilaga: Miljöbedömning och konsekvensanalys	
Bilaga: Lagstiftning och nationella miljömål	
Bilaga: Sammanställning till Länsstyrelsen	

Läsanvisning

Avfallsplanen består av detta huvuddokument med tillhörande bilagor. Huvuddokumentet fokuserar på syfte, vision, de inplanerade långsiktiga målen och delmålen för avfallshanteringen i Håbo kommun. En populärversion av avfallsplanen finns på hemsidan.

1 Inledning

Avfallshanteringen är en viktig del av samhället som påverkar infrastruktur, människors hälsa samt miljön. Håbo kommun är en tillväxtkommun och har i dag 20 000 invånare. I takt med att kommunens befolkningsmängd ökar ställer detta krav på att kommunen växer på ett hållbart sätt. Kommunens utmaning är att minska på mängden avfall som uppkommer i kommunen, integrera avfallshanteringen i samhällsplaneringen så att hanteringen är ekologisk, ekonomisk och socialt hållbar. Denna avfallsplan visar vägen för kommunens framtida avfallshantering. Planen är ett kommunalt styrdokument som påverkar och påverkas av andra kommunala planer och program.

Avfallsplanen riktar sig till alla inom Håbo kommun - medborgare och verksamheter som producerar avfall, politiker, tjänstemän och entreprenörer. Alla i kommunen är delaktiga och tar sitt ansvar för att se till att avfallshanteringen sker på rätt sätt.

2 Syfte med avfallsplanen

Genom avfallsplanen 2016-2025 vill Håbo kommun skapa förutsättningar för en hållbar avfallshantering och ett fortsatt arbete i riktning mot hållbar kommun.

Syftet med avfallsplanen är att:

- ge beslutfattare en överblick över avfallshanteringen och vägledning i de beslut som fattas
- den ska fungera som ett styrdokument för att bidra till att de avfallsrelaterade nationella miljömålen uppnås
- styra kommunens avfallshantering mot en mer hållbar avfallshantering
- stötta och vägleda arbetet vid planering av nya områden, vid prövning av bygglov samt i tillsynsärenden
- tydliggöra kommunens ambitioner på avfallsområdet
- vägleda och underlätta medborgarnas avfallshantering samt uppmuntra medborgare att konsumera hållbart, återanvända och återvinna mer.

3 Avfallsplanens innehåll

Innehållet i en kommunal avfallsplan regleras av ”Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om innehållet i en kommunal avfallsplan (NFS 2006:6)” och denna avfallsplan är framtagen efter Naturvårdsverkets föreskrifter och råd.

En kommunal avfallsplan ska bland annat innehålla:

- mål, planerade åtgärder för hantering av avfall och uppföljning
- nulägesbeskrivning av all avfall som uppkommer i kommunen och ge en samlad bild av avfallshanteringen
- uppgifter om avfall som kommunen inte ansvarar för
- uppgifter om samråd har genomförts för framtagandet av förslag till renhållningsordning och miljöbedömning
- uppgifter om nedlagda deponier
- uppgifter till länsstyrelsen

Avfallsplanen ska uppdateras vart fjärde år men en plan kan sträcka sig över en längre period. Håbo kommuns avfallsplan sträcker sig till 2025 så att delmålen kan uppnås under planperioden.

4 Planens framtagande och samråd

Alla Sveriges kommuner har enligt 15 kap, 11§ i Miljöbalken (SFS 1998:808) en skyldighet att ta fram renhållningsordning som består av en avfallsplan och avfallsföreskrifter.

Renhållningsordningen tillsammans med miljöbalken styr avfallshanteringen i Håbo och alla har en skyldighet att rätta sig efter dessa regler.

Ändrad lagstiftning, ny nationell avfallsplan och nya nationella mål samt att avfallsplanen som fastställdes av kommunfullmäktige 2007-02-26, gällde till utgången av 2012 har lett till att Håbo kommuns avfallsplan har reviderats.

Avfallsplanen har utarbetats med stöd av "Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om innehåll i kommunala avfallsplaner", "Sveriges nationella avfallsplan" samt med hjälp av Avfall Sveriges "Handbok i kommunal avfallsplanering – vägledning för ett framgångsrikt arbete". Avstämning har skett mot nationella miljömål.

Berörda avdelningar och enheter i kommunen, medborgare, kommunala bolaget samt föreningar i kommunen har deltagit i framtagandet av avfallsplanen:

Kommunalt verksamhetsperspektiv: Tekniska avdelningen

Myndighetsperspektiv: Bygg- och miljöförvaltningen och Länsstyrelsen

Entreprenörsperspektivet: Aktörer inom avfallshandling Ragn-Sells, Relita AB och FTI AB

Fastighetsinnehavare/boendeperspektivet: Villaägarna, Håbo hus och Hyresgästföreningen

Övriga: Naturskyddsföreningen, Omställningsgruppen, Röda korset, Brödet och Fiskarna Pensionärsföreningar och Human Bridge

För att förankra avfallsplanen hos medborgarna har avfallsenheten hållit i ett möte januari 2015 dit allmänheten bjöds in till diskussion om avfallsplanen, samtidigt genomfördes en enkätundersökning.

5 Avfallshantering i Håbo kommun idag

Avfallshanteringen och miljöarbetet i Håbo kommun styrs av de nationella miljömålen, 16 miljökvalitetsmål och 24 etappmål. Två etappmål, ”ökad resurshushållning i livsmedelskedjan” och ”ökad resurshushållning i byggsektorn”, berör avfallsområdet. Håbo kommun arbetar med resurshushållning i livsmedelskedjan i och med utsortering av matavfall.

Kommunen har ansvaret för omhändertagandet av hushållsavfall (restavfall, matavfall, farligt avfall, grovavfall, fettavfall, latrin, slam och insamling av småbatterier). Insamling och transport dessa avfallstyper i Håbo kommun sköts för närvarande av entreprenörerna Ragn-Sells och Relita.

Kommunen har inte ansvar för avfall som omfattas av producentansvaret men däremot för avfallsplanering, samråd med materialbolagen samt att informera medborgarna om insamling och återvinning av förpackningar och returpapper.

I tabell 1, nedan redovisas de avfallsmängder som uppkommit i Håbo kommun 2014 och behandlingsformen för de olika avfallstyperna. I kommunen är det obligatorisk utsortering av matavfall och därför är mängden till biologisk behandling högre jämfört med det nationella snittet. Mängden avfall till energiåtervinning i kommunen är också högre än det nationella snittet vilket beror på att statistiken även innefattar verksamhetsavfall. Avfall till deponi är lägre jämfört med det nationella snittet eftersom Håbo kommun endast slänger isolering på deponi. Mängden avfall till materialåtervinning är lägre än det nationella snittet då stor del av det materialet går till energiåtervinning.

Tabell 1. Sammansättning över procentuell fördelning med avseende på behandling från 2014.

Typ av behandling	Håbo kommun (%)	Nationellt (%)
Avfall till biologisk behandling	19	16,4
Avfall till energiåtervinning (förbränning)	59,83	47,3
Avfall till deponering	0,47	0,7
Avfall till materialåtervinning	20,7	35,6

Håbo kommun erbjuder en hög servicegrad jämfört med andra kommuner. Avfallstaxan är högre än nationella snittet med flera tjänster som ingår i taxan exempelvis hämtning av el-avfall vid tomtgränsen, varje veckas hämtning av matavfall sommartid och fria besök på återvinningscentralen. Ändringar av avfallstjänster, exempelvis byte av kärlestorlek eller trasiga kärl är kostnadsfritt. Skokloster har en mobil återvinningscentral.

6 Vision för Håbo kommuns avfallshantering

Kommunens vision, Vårt Håbo 2030, är vägledande för kommunens arbete med avfall och beskriver bland annat om hur vi ska sträva mot en hållbar kommun där alla är delaktiga och tar ansvar för natur och klimat samt är energieffektiva och fossilbränslefria.

Avfallshanteringen i Håbo kommun ska verka för att bidra till miljöstrategins mål om fossilbränslefri samt giftfri- och resurseffektivkommun där naturmiljöer inte tar skada av avfallshanteringen.

Avfallsvision 2025

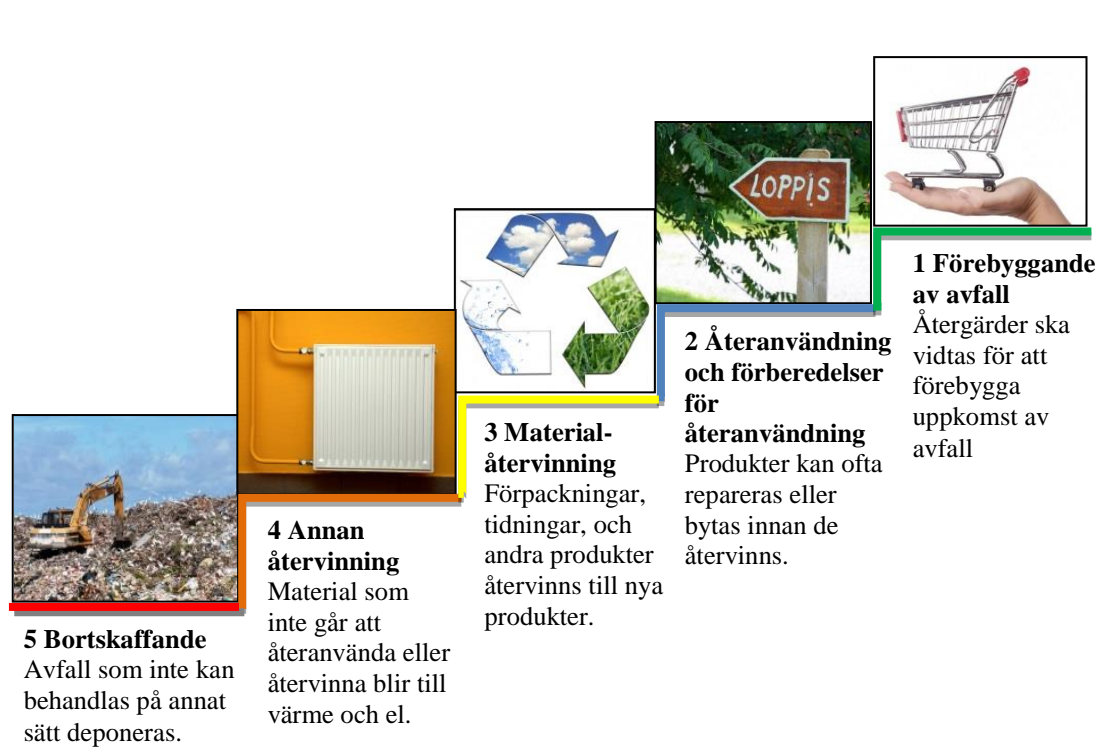
År 2025 bidrar Håbo kommun till avfallsminimering, avfallshanteringen sker utan negativ miljöpåverkan och avfall betraktas som en resurs.

7 Långsiktiga mål för avfallshanteringen 2016-2025

Sveriges avfallshantering styrs främst av europeiska unionens (EU) avfallsdirektiv (2008/98/EG). I direktivet anges EU:s avfallshierarki för avfallshantering som Sveriges kommuner ska tillämpa i arbetet med avfallshanteringen. Avfallshierarkin beskrivs i form av en avfallstrappa (figur 1). Desto högre upp i trappan som avfallshanteringen sker, desto bättre är användning av resurserna och belastningen på miljön minskar.

Långsiktiga mål för Håbo kommuns avfallshantering:

1. Förebygga uppkomsten av avfall.
2. Öka återanvändningen.
3. Öka materialåtervinningen.
4. Minska mängden avfall till energiåtervinning.
5. Avfallshanteringen ska vara en naturlig del i den kommunala planeringsprocessen.
6. Avfallsverksamheten ska utgå från kundens behov och tillhandahålla god service.

Figur 1. Avfallstrappa baserat på EU:s avfallshierarki.

7.1 Förebygga uppkomsten av avfall

– Det man inte skaffar, behöver man inte slänga.

Det översta steget på avfallstrappan och målet prioriteras i både den europeiska och i den svenska avfallslagstiftningen. Enligt Avfall Sverige som jobbar efter visionen ”det finns inget avfall” fortsätter avfallsmängderna att öka i vårt samhälle mycket beroende av vår konsumtion.

Delmål 1

Mängden insamlat avfall ska ha minskat med 162 kilo per person till år 2025.

Nuläge

Avfallsmängderna i Sverige ökar per person. Håbo kommuns ambition är att bryta den växande trenden. År 2014 slängdes 625 kilo per person (hushållsavfall och grovavfall från både hushåll och verksamheter) i Håbo. Det är högt över det nationella snittet på 466 kilo per person (enbart hushållsavfall).

Måltal 2025

463 kilo avfall per person.

Uppföljning

Målet följs upp årligen och redovisas i årsredovisningen.

Resursbehov

Delmålet bedöms inte kräva stora ekonomiska resurser.

Ansvar

Avfallsenheten.

Delmål 2

Matsvinn i kommunen ska ha minskat med 20 kilo per person till år 2025.

Nuläge

Håbo kommun sorterar ut matavfall sedan år 2013, matavfallet går till biologisk behandling idag. Enligt Livsmedelsverket slänger hushållen i Sverige i genomsnitt 107 kilo matavfall per person och år. 81 kilo av detta är fast matavfall och 26 kilo flytande matavfall exempelvis kaffe, mjölk och sås som hålls ut i slasken.

Måltal 2025

61 kilo matavfall per person.

Uppföljning

Målet följs upp årligen och redovisas i årsbokslutet.

Resursbehov

Delmålet bedöms inte kräva stora ekonomiska resurser.

Ansvar

Avfallsenheten, kostenheten och barn- och utbildningsförvaltningen.

7.2 Öka återanvändningen

– *Ett föremål kan byta ägare istället för att slängas.*

Återanvändning är andra trappsteget och näst bästa alternativet, att välja begagnat framför att köpa nytt, det bästa är att inte köpa en vara alls.

Delmål

Öka återanvändningen till år 2025 i kommunen jämfört med 2014.

Nuläge

I kommunen finns det en second hand butik, Röda Korset, och kommunens återvinningscentral där medborgaren kan lämna föremål. Återvinningscentralen är väl besökt och många lämnar ifrån sig hela och fina föremål som kan användas av någon annan. Återbruksworkshop, prylbytardagar och klädbytardagar är exempel på aktiviteter för att öka återanvändningen.

Måltal

Tre aktiviteter per år.

Uppföljning

Målet följs upp årligen och redovisas i årsredovisningen.

Resursbehov

Delmålet bedöms inte kräva stora ekonomiska resurser.

Ansvar

Avfallsenheten.

7.3 Öka materialåtervinningen

– *Det finns inget avfall, det finns bara resurser.*

Materialåtervinning innebär att sorterat material återvinns till nya produkter. Återvinning minskar uttaget av mängden jungfruligt material och därmed minskar den negativa påverkan på miljön.

Delmål 1

Insamling av textil för materialåtervinning ska öka.

Nuläge

Håbo kommun har under 2015 möjliggjort insamling av textil för återvinning. På de flesta återvinningsstationer och på återvinningscentralen finns det behållare för uttjänta textilier som går till återanvändning och återvinning. År 2015 samlades det in 42 ton.

Måltal 2025

73 ton/år samlas in år 2025.

0,5 kilo/invånare textil i det brännbara avfallet.

Uppföljning

Målet följs upp årligen och redovisas i årsredovisningen.

Resursbehov

Delmålet bedöms inte kräva stora ekonomiska resurser.
Entreprenören bekostar insamlingen.

Ansvar

Avfallsenheten.

Delmål 2

Utsortering av förpackningar till materialåtervinning ska öka med 10 kilo per person till år 2025.

Nuläge

Nationella snittet för insamling av material till materialåtervinning är 73,4 kilo per person. I Håbo kommun slänger varje person 72 kilo per person. Senaste plockanalysen från 2011 visade att soppåsen innehöll 20 procent förpackningar och tidningar som inte sorterades ut för materialåtervinning.

Måltal 2025

82 kilo per person.

Uppföljning

Målet följs upp årligen och redovisas i årsredovisningen.

Resursbehov

Delmålet bedöms inte kräva stora ekonomiska resurser.

Ansvar

Avfallsenheten och FTI AB.

Delmål 3

Materialåtervinning och annat materialutnyttjande av byggnads- och rivningsavfall ska vara 70 procent år 2025.

Nuläge

Håbo kommun internt arbetar inte med materialåtervinning eller annat materialutnyttjande av bygg- och rivningsavfall. I övriga verksamheter i kommunen förekommer återvinning och materialutnyttjande men det finns ofullständig statistik på det.

Måltal 2025

70 procent.

Uppföljning

Målet följs upp årligen och redovisas i årsredovisningen.

Resursbehov

Nya rutiner hos fastighetsenheten, byggavdelningen och plan- och utvecklingsavdelningen som möjliggör dokumentation av mängder som uppkommer vid projekt. Personella kostnader kan komma att behövas.

Ansvar

Plan- och utvecklingsavdelningen

7.4 Minska mängden avfall till energiåtervinning

– Förbränning är inte alltid den bästa formen av återvinning.

Energiåtervinning är det fjärde trappsteget och den primära behandlingsformen i Sverige. Material som inte går att återanvändas eller återvinna fler gånger går till förbränning för att utvinna energi till el- och fjärrvärmeproduktion. Enbart brännbart material ska gå till energiåtervinning.

Delmål 1

Minska på mängden brännbart avfall på återvinningscentralen med 110 kilo per person till år 2025.

Nuläge

På återvinningscentralen slängs det för närvarande cirka 284 kilo per person brännbart avfall (möbler, madrasser böcker, kläder, leksaker trä, ris, gren, m.m.).

Måltal 2025

174 kilo per person.

Uppföljning

Målet följs upp årligen och redovisas i årsredovisningen.

Resursbehov

Delmålet bedöms inte kräva stora ekonomiska resurser.

Ansvar

Avfallsenheten.

Delmål 2

Minska mängden kärl- och säckavfall som går till förbränning med 45 kilo per person till år 2025.

Nuläge

Den totala mängden restavfall som slängdes per person år 2014 var cirka 229 kilo.

Måltal 2025

184 kilo per person.

Uppföljning

Målet följs upp årligen och redovisas i årsredovisningen.

Resursbehov

Delmålet bedöms inte kräva stora ekonomiska resurser.

Ansvar

Avfallsenheten

7.5 Avfallshanteringen ska vara en naturlig del i den kommunala planeringsprocessen

– *En god planering leder till en miljövänligare avfallshantering.*

Avfall är en naturlig del av vårt samhälle och bör därför ingå som en naturlig del av den fysiska planeringen och säkras i detaljplaneringen i samarbete med berörda avdelningar och med hjälp av kommunens tekniska handbok.

Delmål 1

I alla bygglovsärenden ska fastighetsägare informeras om råd och anvisningar gällande transportvägar och avfallsutrymmen i kommunen.

Nuläge

Kommuns avfallsföreskrifter ska följas av alla fastighetsägare. Råd och anvisningar finns även i kommunens tekniska handbok.

Måltal 2025

100 procent.

Uppföljning

Målet följs upp årligen och redovisas i årsredovisningen.

Resursbehov

Delmålet bedöms inte kräva stora ekonomiska resurser.

Ansvar

Byggavdelningen.

Delmål 2

Avfallshanteringen ska beaktas i planeringskedet vid alla ny- och ombyggnationer.

Nuläge

Avfallsenheten samverkar och deltar i olika planeringsprojekt. Till förfogande finns det även en teknisk handbok som kan användas vid avfallsplanering vid ny- och ombyggnation.

Måltal

100 procent.

Uppföljning

Målet följs upp årligen och redovisas i årsredovisningen.

Resursbehov

Delmålet bedöms inte kräva stora ekonomiska resurser.

Ansvar

Plan- och utvecklingsavdelningen och fastighetsenheten.

Delmål 3

Höja kunskapen om avfallsfrågor i kommunen.

Nuläge

Intern utbildning om avfallshantering och dess lagstiftning saknas i nuläget.

Måltal

Ett utbildningstillfälle per år.

Uppföljning

Målet följs upp årligen och redovisas i årsredovisningen.

Resursbehov

Delmålet bedöms inte kräva stora ekonomiska resurser.

Ansvar

Avfallsenheten.

7.6 Avfallsverksamheten ska utgå från kundens behov och tillhandhålla god service

– Tillsammans strävar vi efter en hållbar kommun.

I Håbo kommun är det viktigt att medborgarna är delaktiga och känner att de får en bra service. Avfallsverksamheten ska ge en god service och medborgarna ska vara nöjda med avfallshanteringen. Det ska vara lätt att göra rätt och budskap till medborgarna om avfallshanteringen ska vara tydlig och trovärdig. Medborgaren ska få hjälp och rätt information snabbare samt själva delta i olika kampanjer och ta ansvar för en hållbar kommun.

Delmål

Minst 90 procent av hushållen är nöjda med avfallshanteringen till år 2025.

Nuläge

Senaste kundundersökningen från hösten 2015 visar att 88 procent är nöjda med hur avfallshanteringen fungerar i Håbo kommun. 500 kommuninvånare mellan 18-74 år som valdes ut för att svara på frågor om avfallshantering och cirka hälften besvarade frågorna.

Måltal 2025

90 procent.

Uppföljning

Målet följs upp årligen och redovisas i årsredovisningen.

Resursbehov

Delmålet kräver mer resurser eftersom enkäter utförs av ett externt företag.

Ansvar

Avfallsenheten.

8 Kommunala styrmedel

För att uppnå visionen, målen i avfallsplanen 2016-2025 samt bidra till att avfallshanteringen fungerar i Håbo kommun behöver det finnas flera styrmedel som kan visa vägen. De kommunala styrmedlen är avfallsföreskrifterna, avfallstaxan, information, tillsyn och upphandling. För alla som bor och verkar i Håbo kommun är det dessa kommunala styrmedel som ska följas.

8.1 Avfallsföreskrifterna

Kommunens avfallsföreskrifter är ett bindande dokument som används som styrmedel för att reglera avfallshanteringen i kommunen. I avfallsföreskrifterna redovisas i detalj hur avfallet ska sorteras, vilka fraktioner som hämtas vid fastigheten och vilka som måste föras till speciella avlämningsplatser.

8.2 Avfallstaxan

Avfallstaxan finansierar avfallshanteringen i kommunen och följer självkostnadsprincipen. Taxan är ett viktigt ekonomiskt styrmedel för att påverka fastighetsägares och verksamhetsutövers val av tjänster. Avfallstaxan justeras vid behov och varje år efter index.

8.3 Information

Information om avfall ska vara tillgänglig, begriplig och förtroendegivande. Håboborna ska känna att avfallshanteringen är effektiv, servicenivån är god och att de kan bidra till att minimera avfallsets miljöpåverkan tillsammans med kommunen. Jämförelser, nyckeltal och aktuella driftstörningar ska finnas tillgängliga i kommunens informationskanaler. Avfallsenheten medverkar i nationella informationskampanjer som kan understödja mål för avfallshanteringen. Information ska även förmedlas i form av studiebesök, seminarium och föredrag. Kommunikationsplaner ska upprättas i samband med verksamhetsplanering och uppdateras regelbundet.

8.4 Tillsyn

Tillsyn utövas av tillsynsmyndigheten som ser till att avfallshanteringen i verksamheter går rätt till. Tillsynen är ett viktigt verktyg för att påverka hanteringen av avfall som inte omfattas av kommunalt renhållningsansvar.

8.5 Upphandlingar

Upphandlingar innefattar miljökrav som styr kommunen i en mer miljövänlig riktning. Insamling och behandling utförs på entreprenad. I samband nya upphandlingar eller omförhandling av avtal finns det möjlighet att genomföra större förändringar och att ställa krav som gynnar en hållbar utveckling.

9 Uppföljning av avfallsplanen

Uppföljning och utvärdering av avfallsplanen kommer att ske vart fjärde år. Delmålen följs upp årligen och redovisas i årsredovisningen. Revidering och uppdatering av avfallsplanens mål beslutas av kommunfullmäktige. Revidering av beskrivande texter och statistik som inte påverkar de angivna målen och delmål utförs av tjänsteman på delegation av Kommunstyrelsen.

Ordlista

Avfall	Varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallskategori och som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med. Det finns en förteckning över avfallskategorier i avfallsförordningen.
Avfallsföreskrifter	Regler i detalj för avfallshanteringen i kommunen. Med avfalls-föreskrifter styrs avfallshanteringen i den riktning som förväntas i avfallsplanen. I de lokala föreskrifterna anges bland annat de regler som gäller och vem som har ansvar för att avfallshanteringen ska ske på ett miljömässigt sätt.
Biogas	Den gas som bildas vid nedbrytning av matavfall i syrefri miljö. Biogas är koldioxidneutralt fordonsgas vilket betyder att det är koldioxid som släpps ut vid användning är det som funnit i matavfallet.
Biomull	En produkt som kvarstår efter rötning av matavfall. Det används som gödningsmedel inom skogsbruk och på åkermark och ersätter konstgödsel.
Brännbart avfall	Avfall som brinner utan energitillskott efter att förbränningsprocessen startat.
Deponi	Samling av avfall som inte går att använda på något sätt läggs på hög och täcks med jord. Detta sker under kontrollerade former.
EU-direktiv	Ett direktiv är en unionsakt som kan antas som lagstiftningsakt. Det är bindande med avseende på de mål man vill uppnå tillsammans men medlemsländerna kan själva bestämma form och tillvägagångssätt.
Farligt avfall	Farligt avfall har egenskaper som gör att det måste hanteras särskilt för att inte skada levande organismer eller miljön. Farligt avfall som uppkommer i hushåll är t.ex. färgrester, spillolja, lösningsmedel, fotokemikalier, lim, elavfall, med mera. Farligt avfall finns uppräknat i avfallsförordningen (SFS 2011:927).
Grovavfall	Avfall som uppkommer vid normalt boende och som är så tungt eller skrymmande att det inte är lämpligt att samla in i kärl för restavfall.
Hushållsavfall	Avfall som kommer från hushåll samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet. Exempel på avfall från hushåll: sopor, köksavfall, latrin, slam från slambrunnar och slamtankar, grovsopor, läkemedelsrester och farligt avfall. Avfall från annan verksamhet som är jämförligt med avfall från hushåll är t.ex. städsopor, avfall från personal-matsalar, storkök och livsmedelsbutiker, toalettavfall m.m.
Insamling	Uppsamling, sortering eller blandning av avfall för vidare transport.
Kompostering	Nedbrytning av biologiskt avfall. Oftast sker detta i en tät behållare. Matavfall återvinns till kompostjord.

Källsortering	Sortering av avfall vid källan, d.v.s. på den plats där avfallet uppkommer, t.ex. i hushållet eller på arbetsplatsen. Det sorterade avfallet kan sedan avlämnas t.ex. i soprum i bostadsområdet, på en ÅVC eller ÅVS eller någon annan avlämningsplats.
Matavfall	Avfall som innehåller biologiskt avfall och kan brytas ner med hjälp av bakterier.
Producent	Den som yrkesmässigt tillverkar, för in till Sverige eller säljer en vara eller en förpackning eller den som i sin yrkesmässiga verksamhet ger upphov till avfall som kräver särskilda åtgärder av renhållnings- eller miljöskäl.
Producentansvar	Skyldighet för en producent att se till att det avfall som producenten ger upphov till samlas in, transporteras bort, återvinns, återanvänds eller bortskaffas. Med bortskaffande avses bland annat deponering av avfall i eller på marken.
Rötning	Syrefri behandlingsmetod av matavfall för produktion av biogas där bakterier bryter ned matavfallet och biogas bildas som en biprodukt.
Verksamhets- utövare	Den som driver yrkesmässig verksamhet. Verksamhetsutövaren är ansvarig för avfallshantering i sin verksamhet. Den har ansvaret för att ta reda på vad som gäller och vilka krav som ställs på verksamheten.
Återvinning	Med återvinning avses bland annat materialåtervinning, energiutvinning, kompostering och annan biologisk behandling.
Återvinnings- Central, ÅVC	En mottagningsplats för hushållens grovavfall. Platsen är försedd med containrar/behållare för sortering i olika materialslag.
Återvinnings- Station, ÅVS	En avlämningsplats för hushållens returpapper och förpackningar av glas, plast, metall och kartong. Återvinningsstationerna är även utrustade med mottagningsbehållare för småbatterier.

Referenser

Avfallsförordningen. SFS 2011:927

Miljöbalken. SFS 1998:808

Naturvårdsverkets författningssamling. Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om innehållet i en kommunal avfallsplan och länsstyrelsens sammanställning. NSF 2006:6.

Avfall Sverige (2006). Handbok i kommunal avfallsplanering – Vägledning för ett framgångsrikt arbete. Rapport 2006:13.

Avfallsplan Borås Energi och Miljö 2012-2020

Avfallsplan Ekerö kommun 2011-2015

Avfallsplan Eslövs kommun, Hörby kommun, Höörs kommun 2014

Avfallsplan Gislaveds kommun 2008

Avfallsplan Nacka kommun 2020

Avfallsplan för Nyköpings och Oxelsundskommuner 2012-2020

Avfallsplan Nässjö kommun 2012-2016

Avfallsplan Oskarshamns kommun 2009-2013

Avfallsplan för Sigtuna kommun 2020

Avfallsplan för Stockholm Vatten 2013-2016

Avfallsplan Södertälje 2015-2020

Avfallsplan för Tyresö kommun 2008-2020

Avfallsplan Umeå kommun 2020

Avfallsplan för Uppsala kommun 2014-2022

Renhållningsordning för Enköpings kommun 2008-07-01 och framåt

Renhållningsordning Gästrike Återvinnare 2011-2020

Renhållningsordning för Mariestad och Gullspångs kommuner 2010-2016

Renhållningsordning Föreskrifter om avfallshantering. Avfallsplan. Uddevalla kommun 2016

Renhållningsordning för Västerås stad 2013-2018

Renhållningsordning för Västerviks kommun 2009 -2014

Dokument:

Minska matsvinnet i kommunen – fakta och goda exempel - Livsmedelsverket (2016-05-12)

http://www.livsmedelsverket.se/globalassets/rapporter/2013/minska_matsvinnet_i_kommunen.pdf

Från avfallshantering till resurshushållning. Sveriges avfallsplan 2012-2017. Naturvårdsverket.

Tillsammans vinner vi på ett giftfritt och resurseffektivt samhälle, Sveriges program för att förebygga avfall 2014-201. Naturvårdsverket.

Samhällsekonomisk analys av etappmål för öka förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av avfall. NV-00336-13.Naturvårdsverket

Bryssel den 2.7.2014COM(2014) 398 final

Meddelande från Kommissionen till Europaparlamentet, rådet Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén. Mot ett kretsloppssamhälle: Program för ett avfallsfritt Europa

Webbsidor:

E.ON

<http://www.eon.se/privatkund/Produkter-och-priser/Fjarrvarme/Miljovarden/> (2015-10-02)

Fiskeby pappersåtervinning

<http://www.fiskeby.com/> (2015-09-23)

Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI AB)

<http://www.ftiab.se> (2015-09-23)

Fyra prioriterade områden i avfallsförebyggande program

<http://www.avfallsverige.se/> (2014-09-17)

Miljömål

<http://www.miljomal.se> (2015-09-21)

Regeringskansliet. Avfall. Regeringen har antagit två etappmål för att öka resurshushållningen på avfallsområdet.

<http://www.regeringen.se> (2014-10-24)

Skrotfrag skrotåtervinning

<http://www.skrotfrag.se/sv> (2015-09-23)

Stena Aluminium

<http://stenametall.com/> (2015-09-23)

SvepRetur

<http://svepretur.se/> (2015-10-02)

Svensk Glas Återvinning

<http://www.glasatervinning.se/> (2015-09-23)

Sydvästra stockholmsregionens va-verksaktiebolag - SYVAB

<http://www.syvab.se/> (2014-06-12)

Trania metall

<http://www.trania.se/> (2015-09-23)

BILAGA NULÄGESBESKRIVNING

Avfallsplan 2016-2025

Innehåll

1 Nulägesbeskrivning för avfallshanteringen i Håbo kommun	4
1.1 Ansvarsfördelning	4
1.1.1 Kommunens ansvar	4
1.1.2 Producentansvar	4
1.1.3 Verksamheternas ansvar	4
1.1.4 Medborgarnas ansvar	4
1.2 Regional samverkan	4
2 Avfallshantering i Håbo kommun	6
2.1 Kommunfakta	6
3 Avfall som kommunen ansvarar för	7
3.1 Avfallsmängder	7
3.2 Hushållsavfall	7
3.3 Kompost	8
3.4 Matavfall	8
3.5 Återvinningscentralen i Västerskog	9
3.6 Brännbart	9
3.7 Fallfrukt	9
3.8 Farligt avfall	10
3.9 Fettavskiljare	10
3.10 Frityr- och matolja	10
3.11 Gips	11
3.12 Grovavfall	11
3.13 Isolering	11
3.14 Latrinavfall	11
3.15 Latrinhämtning från fritidsbåtar	11
3.16 Löv, gräs och jord	11
3.17 Metall	11
3.18 Planglas	11
3.19 Ris och grenar	11
3.20 Slam från enskilda avlopp	12
3.21 Sten, grus och betong	12
3.22 Tryckimpregnerat trä	12
3.23 Trä	12
3.24 Wellpapp	12
4 Avfall som omfattas av producentansvar	13
4.1 Batterier	13
4.2 Bilar	14
4.3 Däck	14
4.4 El-avfall	14
4.5 Förpackningar och returpapper	15
4.5.1 Glasförpackningar	17
4.5.2 Metallförpackningar	18
4.5.3 Pappersförpackningar	18
4.5.4 Plastförpackningar	19
4.5.5 Tidningar och trycksaker	20
4.6 Kyl och frys	21
4.7 Lantbruksplast	21
4.8 Ljuskällor	21

Fel! Bokmärket är inte definierat.

4.9 Läkemedel	22
4.10 Textil och kläder	22
4.11 Vitvaror	22
5 Övrigt avfall	23
5.1 Avfall från fjärrvärmeproduktion	23
5.2 Bygg- och rivningsavfall	233
5.3 Gamla avfallsuppslag och förorenad mark	233
5.4 Jord och schaktmassor	23
5.5 Jordbruk	Fel! Bokmärket är inte definierat.
5.6 Park- och trädgårdsavfall	23
5.9 Slaktavfall	24
5.7 Slam från behandling av kommunalt avloppsvatten	24
5.8 Tillverkning av icke-metalliska mineraliska produkter	24
Tabeller	26

1 Nulägesbeskrivning för avfallshanteringen i Håbo kommun

Nulägesbeskrivningen redogör för det avfall som kommunen ansvar för, avfall som omfattas av producentansvar och annat avfall.

1.1 Ansvarsfördelning

Kommunen, producenter, verksamheter och medborgarna har olika ansvar för det avfall som uppkommer i samhället.

1.1.1 Kommunens ansvar

Håbo kommun ansvarar för insamling, transport och behandling av hushållsavfall. Det gäller även avfall från exempelvis restauranger, butiker och kontor som är jämförligt med hushållsavfall. Kommunen ska även informera invånarna om hur de ska sortera förpackningar och tidningar och miljönyttan med återvinning.

1.1.2 Producentansvar

Producentansvaret innebär att producenterna ska se till att varor med producentansvar så som förpackningar, returpapper, el-avfall, batterier, däck och bilar samlas in, transporteras bort, återvinns, återanvänds eller bortskaffas på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt.

1.1.3 Verksamheternas ansvar

Verksamhetsutövare, till exempel industrier och restauranger, ansvarar själva för verksamhetsavfall som inte omfattas av kommunens eller producenternas ansvar. De har ansvar för att avfallet transporteras av en godkänd transportör och omhändertas på ett miljömässigt riktigt sätt. Verksamhetsutövare ska på begäran rapportera in mängder och typ av avfall till kommunen.

1.1.4 Medborgarnas ansvar

Medborgarnas ansvar är att följa Miljöbalken och den kommunala renhållningsordningen, det vill säga avfallsföreskrifterna och avfallsplanen.

1.2 Regional samverkan

Håbo kommun och Upplands-Bro kommun samverkar idag med upphandling av insamling transport, omlastning och förbränning av hushållsavfall samt slam från enskilda avlopp.

Håbo kommun är med i nätverket Stockholmsregionens avfallsråd (STAR), för kommunala bolag och förvaltningar. Nätverket träffas några gånger per år för att diskutera strategiska avfallsfrågor, utbyta kunskaper, fatta beslut kring samarbeten, utredningar, med mera.

Håbo kommun är medlem i Biogas Öst som är en regional plattform för samverkan mellan olika aktörer i region öst tillsammans med bland annat Uppsala och Stockholm. Syftet är bland annat att främja utvecklingsprojekt som leder till en hållbar tillväxt, påverka och förbättra förutsättningarna för biogasens utveckling.

Avfallsenheten är med i ett nätverk för matavfallsinsamling tillsammans med Solna Stad, Nacka kommun, Ekerö kommun, Tyresö kommun, Värmdö kommun, Danderyd kommun, Stockholm Vatten och Biogas Öst. Nätverket utbyter bland annat erfarenheter och diskuterar pågående projekt utifrån kommunikationsperspektivet.

Avfallsenheten samverkar även med Sigtuna kommun, Knivsta kommun och Upplands-Bro kommun gällande utvecklingsfrågor på återvinningscentralerna.

2 Avfallshantering i Håbo kommun

2.1 Kommunfakta

Håbo kommun tillhör Uppsala län. Tätorten Bålsta ligger cirka fem mil från Stockholm, Uppsala och Västerås samt tre mil från Arlanda och Enköping. Håbo kommun omfattar 143 km² mark. Av denna yta utgör 29 procent jordbruksmark, 51 procent skogsmark och 20 procent bebyggda områden.

Befolkning och bebyggelse

Kommunen har cirka 20 000 invånare varav cirka 15 500 bor i tätorten. Närheten till storstadsregionerna gör Bålsta till en attraktiv inflyttningsort. Antalet invånare väntas öka till 25 000 år 2030. Medelåldern är låg och det föds fler barn i Håbo än i de flesta andra kommuner i Sverige.

Det finns flest småhus i kommunen och det största kommunala bostadsbolaget är Håbo Hus.

Tabell 1 redogör för antal invånare i dagsläget och antal hushåll i olika kategorier.

Figur 1. Karta över Håbo kommun.
Källa Håbo kommun.

Tabell 1. Befolkningsstatistik 2010- 2014
(källa: Håbo i siffror, 2012, SCB).

	2010	2012	2014
Invånare	19 629	19 883	20000
Antal hushåll i flerbostadshus	2 171	2 171	2171
Antal hushåll i småhus	5 574	5 623	6179
Fritidsbostad för 1-2 familjer	X	X	449

3 Avfall som kommunen ansvarar för

I detta avsnitt redovisas uppgifter om avfall som kommunen ansvarar för, mängder, vilka insamlingssystem som används, vilka avfallstyper som uppkommer i kommunen, samt hur avfallet återvinns och bortskaffas.

3.1 Avfallsmängder

I tabell 2 nedan presenteras avfallsmängder som uppkommit samt hur avfallet återvinns eller bortskaffas för de avfallsslag som kommunen ansvarar för. Mängden hushållsavfall till energiutvinning (restavfall till förbränning), grovavfall till deponi samt mängden farligt avfall har minskat. Hushållsavfall till biologisk behandling (matavfall till rötning) ökar varje år vilket är förväntat eftersom insamlingen påbörjades 2013. Mängden hushållsavfall till materialåtervinning, grovavfall biologisk återvinning och grovavfall till materialåtervinning samt el-avfall ökar också.

Tabell 2. Avfallsmängder som gått till olika typer av behandling (återvinning, energiutvinning och deponering) i Håbo kommun redovisat i ton.

Typ av avfall	2012	2013	2014
Hushållsavfall i kärl till energiutvinning	4561	4467	3791
Hushållsavfall i kärl till biologiskåtervinning	0	56	695
Hushållsavfall till materialåtervinning*	1279	1217	1400
Grovavfall till energiutvinning (trä, tryckimpregnerat trä, ris, gren och brännbart)	3334	3505	3526
Grovavfall till biologiskåtervinning (löv, gräs, jord och fallfrukt)	693	640	648
Grovavfall till materialåtervinning (metall, gips, däck, sten, grus och betong, planglas, fett, wellpapp)	1319	1401	1609
Grovavfall till deponi (isolering)	222	109	57
El-avfall	322	414	419
Farligt avfall	83	95	85
Totalt	11 813	11 904	12 230

* Avfall till materialåtervinning – är förpackningsmaterial som Förpackning- och tidningsinsamling ansvarar för.

3.2 Hushållsavfall

Insamling, transport omlastning och behandling av hushållsavfall inklusive, grovavfall, el-avfall, latrin, trädgårdsavfall samt matavfall utförs för närvarande av entreprenören Ragn-Sells.

Hushållen har separata kärl för matavfall och för restavfall. Kärlen är märkta med streckkod som registrerar varje tömning. Avfallet hämtas med automatiserade fordon och i kommunen körs två baklastande bilar, en sidlastande bil och en kranbil som tömmer underjordsbehållarna. Villahushållens avfall hämtas varannan vecka året runt med undantag för matavfallet som hämtas en gång i veckan under sommaren. Hushåll som sorterar matavfall har även möjlighet att få restavfallet hämtat en gång i månaden. Verksamheter, flerbostadshus och fritidshus har varierande hämtningsintervall anpassat efter mängd avfall samt säsong.

Vid hemkompostering finns det möjlighet att få restavfallet hämtat en gång i månaden.

Kommunen erbjuder fyra olika grundabonnemang; villahushåll, hushåll i flerbostadshus, verksamheter och fritidshus. Därefter kan kunder välja kärlstorlek och hämtningsfrekvens.

Avfallskärnen för villahushåll finns i storlekarna 140-, 190-, 240- och 370 liter. Flerbostadshus och verksamheter har möjlighet att ha 660 liters kärl. Flerbostadshusen kan välja att installera underjordsbehållare för hushållsavfallet. Den vanligaste kärlstorleken i kommunen är 190 liter.

3.3 Kompost

I kommunen finns det cirka 318 hushåll som hemkomposterar. Hemkompostering ska anmälas till bygg- och miljönämnden. Kompostbehållaren ska vara isolerad och skadedjursäker för att bli godkänd. För kompostering av trädgårdsavfall krävs det inga speciella tillstånd under förutsättning att komposteringen kan ske utan risk för människors hälsa och miljö.

3.4 Matavfall

Obligatorisk utsortering av matavfall för både hushåll och verksamheter infördes 2013-05-01. Alla i kommunen är anslutna sedan utgången av 2014 med undantag från de fastigheter som sökt dispens från utsortering av matavfall eller har hemkompostering av matavfall.

Matavfallet transporteras till avfallsanläggningen i Upplands-Bro för omlastning och förbehandling. Förbehandling består av nermalning av matavfallet tillsammans med papperspåsen. Därefter transporteras matavfallet till SYVABs reningsverk Himmerfjärdsverket för biogas och biomullsproduktion.

Hälften av den biogas som produceras på verket uppgraderas till fordonsgas. Fordongasen säljs till tankställen i stor Stockholmsområdet där bussar och bilar kan tanka med biogas. Biomullet används som jordförbättringsmedel inom jordbruk och skogsmark men även vid markbyggnationer. Biomullet certifieras enligt ReVAQ. Figur 2 redogör för flödet från matavfall till biogasproduktion.

Figur 2. Flödesbild över matavfallsbehandling. Källa: Biogas Öst

3.5 Återvinningscentralen i Västerskog

Håbo kommun har en bemannad återvinningscentral i egen regi. Återvinningscentralen ligger i Västerskogs industriområde och öppnade 4 februari 2008. Idag besöks återvinningscentralen av många Håbobor, 92 627 besök har registrerats under 2014. För tillträde till återvinningscentralen krävs passerkort.

På återvinningscentralen kan hushållen kostnadsfritt lämna sitt grovavfall i olika fraktioner. Även avfall med producentansvar kan lämnas här, läs mer i avsnitt 4. Verksamheter kan lämna sitt grovavfall på återvinningscentralen mot en avgift.

Grovavfall är det avfall som uppkommer i hushåll vid normalt boende men som är olämpligt, tungt eller skrymmande för att lägga i restavfallskärlet exempelvis cyklar, möbler och trädgårdsavfall. Medborgarna transporterar själva sitt grovavfall till återvinningscentralen i Västerskog och sorterar själva avfallet i olika fraktioner. Grovavfallet transporteras till avfallsanläggning Högbytorp (Upplands-Bro kommun) för eftersortering och behandling efter materialslag.

Annat avfall så som, stubbar, eternit, cementbunden asbest och stora mängder bygg- och rivningsavfall lämnas på Högbytops avfallsanläggning. Explosiva varor, tryckbehållare lämnas till återförsäljare och läkemedel till Apotek.

Det finns även en miljöbod där farligt avfall och el-avfall kan lämnas för säker mellanlagring, övriga fraktioner mellanlagras i containrar.

För att främja återanvändning och minska på mängden avfall som uppkommer finns en så kallad ”Bytesbod” på återvinningscentralen. Här kan hushållen lämna in hela, rena och fungerande saker och byta mot något annat som är inlämnat.

Mobil återvinningscentral

De boende i Skokloster har långt till återvinningscentralen i Västerskog och för att underlätta hanteringen av grovavfall finns den mobila återvinningscentralen på plats sex gånger per år.

Avfallsmängder på återvinningscentralen

Tabell 5 längst bak redovisar insamlade mängder av de olika avfallstyperna som lämnats till återvinningscentralen av medborgarna under åren 2012-2014.

3.6 Brännbart

Grovavfall som inte kan gå till materialåtervinning exempelvis möbler, böcker och skidor går till förbränning för energiåtervinning. Under 2014 samlades det in 1020 ton (51 kilo per person).

3.7 Fallfrukt

Fallfrukt lämnas på återvinningscentralen i en separat container. Under 2014 samlades det in 15 ton (0,75 kilo per person). Fallfrukten går till produktion av biogas och biomull.

3.8 Farligt avfall

Hushåll

Farligt avfall lämnas på återvinningscentralen i Västerskog. Uppmärkt farligt avfall tas också emot av den mobila återvinningscentralen i Skokloster. Överblivet läkemedel som går till förbränning lämnas in till Apoteket.

Verksamheter

Farligt avfall från verksamheter tas inte emot. Verksamheter och företag hänvisas att kontakta egen entreprenör för hämtning av farligt avfall. Företag och verksamheter kan lämna övrigt elavfall inom producentansvaret (elavfall av hushållstyp som lampor, lysrör, batterier) i rimliga mängder och kostnadsfritt på återvinningscentralen. Mycket stora mängder av el-avfall hämtas direkt eller körs direkt till behandlingsanläggning eller lämna till återförsäljare.

Källa: Håbo kommun

Farligt avfall är exempelvis färger, lösningsmedel, nagellack, oljor, slam från oljeavskiljare, kvicksilverhaltigt material (lysrör, batterier), bly- och nickelkadmiumbatterier. Även riskavfall (rakblad, kanyler, m.m.) och läkemedel räknas till det farliga avfallet.

Det farliga avfallet som samlas in sorteras av utbildad personal på återvinningscentralen och transporteras sedan vidare till Ragn-Sells anläggning på Högbytorp. Där behandlas de efter sina egenskaper genom återvinning, förbränning, neutralisering eller deponering. Under 2014 samlades det in 85 ton (4, 25 kilo per person).

Vårdcentralen och tandvården lämnar deras farliga avfall till Landstingets entreprenör.

3.9 Fettavskiljare

Slam från fettavskiljare från restauranger och storkök räknas som hushållsavfall och är därför en del av det kommunala ansvaret. I Håbo kommun finns det 36 verksamheter som installerat och anmält fettavskiljare. Dessa töms vanligtvis fyra gånger per år. Tömning ska ske vid behov, dock minst två gånger per år. Fettavskiljarna töms av Relita och körs till SYVABs reningsverk. 240 ton fettavskiljar slam samlades in under 2014. Fettavfallet rötas och blir till biogas och biomull.

3.10 Frityr- och matolja

Matfett lämnas på återvinningscentralen. Under 2014 samlades det in 400 liter. Matfett och olja hämtas gratis av Svensk Fettåtervinning. Vid Tefac anläggning i Karlshamn används fettets som insatsråvara vid framställandet av fettsyror och glycerol.

Verksamheter har inte möjlighet att lämna matfett eller olja utan måste ha egna avtal med entreprenör som hämtar matoljor eller fett.

3.11 Gips

Gips samt gips med viss ytbehandling slängs i en separat container på återvinningscentralen. Under 2014 samlades det in 150 ton (7, 5 kilo per person). Ragn-Sells hämtar gipset som går till återvinning. Pappret som tillsatsmaterial går till kompostering.

3.13 Isolering

Isolering så som glasull och stenull är det enda avfallet från Håbo kommun som går till deponering. Under 2014 samlades det in 67 ton (3, 35 kilo per person).

3.14 Latrinavfall

Avfall från torrtoalett och urinoar utan anslutning till avloppsledning samlas upp i täta latrinkärl. Latrinavfallet hämtas av för närvarande kommunens entreprenör Ragn-Sells. Hämtning av latrinavfall är schemalagd under perioden 15/4 -15/10. Inför varje hämtningstillfälle, ska en förbeställning ske hos kommunen senast en vecka före hämtningsveckan. Cirka 0, 14 ton latrin hämtades under 2014 och avfallet går till energiåtervinning.

3.15 Latrinhämtning från fritidsbåtar

En ny lag om omhändertagandet av toalettavfall från fritidsbåtar (2012:13) trädde i kraft 1 april 2015. Det råder förbud mot att tömma båtarnas septiktankar i hav, sjöar och inre vattendrag. Det innebär att tömningsanläggningar måste anordnas i hamnar. I kommunen finns det tre båtklubbar. För närvarande finns det ingen hämtning av latrin i Håbo kommun. Lagen gäller inte k-märkta båtar.

3.16 Löv, gräs och jord

Trädgårdsavfall som löv, gräs och jord läggs i en separat container på återvinningscentralen. Under 2014 samlades det in 649 ton (32, 45 kilo per person). Avfallet går till kompostering som senare används som plantering- och anläggningsjord.

3.17 Metall

Metallavfall och grovavfall som till stor del består av metall slängs i metallcontainern på återvinningscentralen. Under 2014 samlades det in 546 ton (27, 3 kilo per person). Metall kan återvinnas hur många gånger som helst.

3.18 Planglas

Planglas lämnas på återvinningscentralen. Under 2014 samlades det in 11 ton (0, 55 kilo per person). Exempel på planglas är laminerat och härdat glas från fordon och byggnadskonstruktioner, spegelglas, färgat planglas (grönt, rökfärgat, brons, rosa, blått) och armerat glas. Glaset återvinns till nya produkter av glasmaterial eller isoleringsmaterial.

3.19 Ris och grenar

Trädgårdsavfall så som grenar och ris lämnas på återvinningscentralen. Under 2014 samlades det in 731 ton (36, 55 kilo per person). Avfallet går till energiåtervinning.

3.20 Slam från enskilda avlopp

Slam från slutna tankar och slamavskiljare i enskilda anläggningar med ansluten toalett ska hämtas minst en gång per år. Hämtning sker enligt schema och budning. Slam från BDT-vatten (vatten från bad, disk och tvätt) ska hämtas minst vart tredje år. Cirka 400 hushåll har slamhämtning och det uppkommer cirka 3000 kubikmeter slam per år som avleds från Håbo kommun.

Hämtning av slam får endast utföras av den av kommunens anlitate entreprenör, förnärvarande Relita Industriservice AB. Entreprenören transporterar slammet till Nygårds pumpstation i Upplands-Bro kommun. Där blandas slammet upp med avloppsvattnet från Upplands-Bro och via ledningar avleds slammet till Käppala reningsverk, Lidingö. Slammet går till produktion av biogas, värme samt jordförbättringsmedel.

3.21 Sten, grus och betong

I avfallstypen ingår även porslin, kakel, WC, handfat med mera. Under 2014 samlades det in 702 ton (35, 1 kilo per person). Dessa avfallstyper går till återanvändning som fyllnadsmassor.

3.22 Tryckimpregnerat trä

Tryckimpregnerat trä är behandlat med bekämpningsmedel för att motverka röta som uppkommer när virke används i fuktiga miljöer. Detta måste slängas separat från vanligt träavfall på återvinningscentralen. Under 2014 samlades det in 280 ton (14 kilo per person). Tryckimpregnerat trä går till flisning och vidare till energiåtervinning.

3.23 Trä

Rent träavfall går till flisning och vidare till energiåtervinning. Under 2014 samlades det in 1495 ton (74, 75 kilo per person).

3.24 Wellpapp

Wellpapp lämnas på återvinningscentralen. Under 2014 samlades det in 166 ton (8, 3 kilo per person). Wellpapp är pappersmaterial som går att återvinna cirka 7 gånger.

4 Avfall som omfattas av producentansvar

Producentansvar innebär att producenterna ansvarar för att samla in och ta hand om avfallet på ett miljövänligt sätt. Kommunens roll och ansvarsområde är att informera hushållen om hur och var de kan lämna dessa avfallstyper.

I Sverige har vi lagstiftat producentansvaret för avfall där återförsäljare av produkter som omfattas av producentansvar är skyldiga att ta emot din gamla produkt när du köper en ny exempelvis kyl, frys, TV, video, däck, batterier eller lysrör. Det finns även frivilliga åtaganden, som liknar producentansvar, för kontorspapper och lantbruksplast.

Syftet med producentansvar är att det ska motivera producenterna att ta fram produkter som är mer resurssnåla, lättare att återvinna och som inte innehåller miljöfarliga ämnen. Producentansvaret är reglerat i 15: e kapitlet i miljöbalken samt i förordningar som lyder under balken.

Fem materialbolag Plastkretsen, Pressretur, RK Returkartong, Svenska MetallKretsen och Svensk GlasÅtervinning äger företaget Förpackning- och tidningsinsamlingen (FTI) som sköter insamlingen av dessa material. I tabellen nedan presenteras avfallstyp med respektive ansvarig materialbolag.

Tabell 3. Tabell över avfallstyp med producentansvar och ansvarigt materialbolag för avfallstypen.

Avfall med producentansvar	Ansvarigt materialbolag
Däck, däck med fälg	Svensk Däckåtervinning AB
Bilar	BIL Sweden
Batterier	El-kretsen och BlyBatteriRetur
El-avfall (inklusive vitvaror, kyl/frys, glödlampor) och viss belysningsarmatur)	El-kretsen
Läkemedel	Samtliga Apotek
Glasförpackningar	FTI
Metallförpackningar	FTI
Plastförpackningar	FTI
Tidningar (returpapper och trycksaker)	FTI
Pappersförpackningar	FTI
Radioaktiva produkter och herrelösa strålkällor	Strålsäkerhetsmyndigheten

4.1 Batterier

Batterier kan lämnas på återvinningscentralen, återvinningsstationer till el-avfallsinsamlingen och i batteriholkar som El-kretsen ansvarar för. År 2014 samlades det in 4,5 ton (0, 23 kilo per person) batterier i Håbo.

Metaller och plast i batterier tas till vara och återanvänds för nya batterier. Blybatterierna återvinns på Rönnskärsverken i Skellefteå och säljs vidare till producenter av nya blybatterier.

Bilbatterier tas emot på återvinningscentralen och går till återvinning.

4.2 Bilar

Kommunens Gatu- och parkenhet tar hand om övergivna bilar i kommunen på gatu- och allmänplatsmark. På tomt- eller enskild mark ansvarar fastighetsägaren för övergivna fordon. Kommunen kan vara behjälplig i ärendet med fordonsflytt som bekostas av markägaren. På återvinningscentralen kan endast få bilar förvaras åt gången. Kommunens Gatu- och parkenhet har genom särskild lagstiftning rätt att flytta fordon. Detta är dock ogörligt på sådan mark som ägs av annan än kommunen med anledning av lagstiftningens utformning (Lag (1982:129) om flyttning av fordon (LFF) och Förordning (1982:198) om flyttning av fordon i vissa fall (FFF)). Utifrån lagstiftningen kan Gatu- och parkenheten däremot hjälpa en fastighetsägare att flytta på bilar som står på dennes mark – ”kommunen bör bistå markägaren med uppgifter eller hjälp så att hanteringen blir smidig”. Gatu- och parkenheten kan alltså, på en fastighetsägares begäran, flytta bilarna, men eftersom ”kostnaden får inte påföras kommunen” så kan markägaren få kostnader om inte fordonsägaren betalar. Tillsynsmyndigheten i Håbo kommun arbetar utifrån miljöbalken och dess nedskräpningsparagraf (15 kapitlet 30 paragraf) – ”ingen får skräpa ned utomhus på en plats som allmänheten har tillträde eller insyn till”. Utifrån den paragrafen ska kravet ställas mot ägaren av bilen. Oavsett lagstiftning har fordonsägaren det yttersta ansvaret för att flytta sin bil och betala för det. Antalet bilar som får mellanlagras på Återvinningscentralen i Västerskog regleras i verksamhetens tillstånd.

Övergivna bilar

Ägaren till den övergivna bilen är straffrättsligt ansvarig för bilen. Skrotbilar innehåller miljö- och hälsoskadliga ämnen som exempelvis bly, kvicksilver, oljor och andra vätskor som kan spridas i naturen om dessa inte tas omhändertats. Att ställa en skrotbil som läcker farliga vätskor och ämnen är ett miljöbrott och även ett brott mot miljöbalkens regler om nedskräpning. Under 2014 fanns 26 fordon med flyttnings ärenden, där ägaren flyttade fordonet efter uppmaning.

Skrotbilar

För bortforsling av skrotbilar för skrotning ska kommunen kontaktas. Skrotbilar som är registrerade och påställda kan lämnas gratis till BilRetur. Bilägaren ska kunna, utan kostnad, lämna sin bil till producentens mottagningssystem. Under 2014 omhändertogs 14 stycken skrotade fordon av Gatu- och parkenheten. Statistik på skrotade bilar som lämnats in direkt till bilskrotare saknas.

4.3 Däck

Däck både med och utan fälg tas emot på återvinningscentralen. Under 2014 samlades 15, 25 ton (0, 76 kilo per person) däck in på återvinningscentralen och togs omhand av Svensk Däckåtervinning AB.

De senaste åren är insamlings- och återvinningsgraden praktiskt taget 100 procent. Däcken mals ner och återvinns till produkter som golvmattor och golvplattor för ladugårdar, idrottsanläggningar, allmänna miljöer beläggning löparbanor, konstgräs fotbollsplaner, inblandning i asfalt i vägbeläggningar med mera.

4.4 El-avfall

El-avfall så som TV-apparater, dammsugare, leksaker, verktyg, med mera lämnas till återvinningscentralen. Enligt El-kretsen slängs det nationellt cirka 15 kilo per person. I Håbo kommun slängdes det 419 ton (21 kilo per person) år 2014.

Små elavfall som är mindre än 25 centimeter, exempelvis mobiler, batteridrivna leksaker, köksmaskiner som elvispar och vattenkokare kan lämnas in till butiker. Villahushåll och fritidshus kan även lämna el-avfall för fastighetsnära insamling två gånger per år. Fastighetsnära insamling av el-avfall gäller inte för verksamheter, däremot kan de lämna el-avfall med producentansvar gratis på återvinningscentralen. Även den mobila återvinningscentralen i Skokloster tar emot el-avfall sex gånger per år.

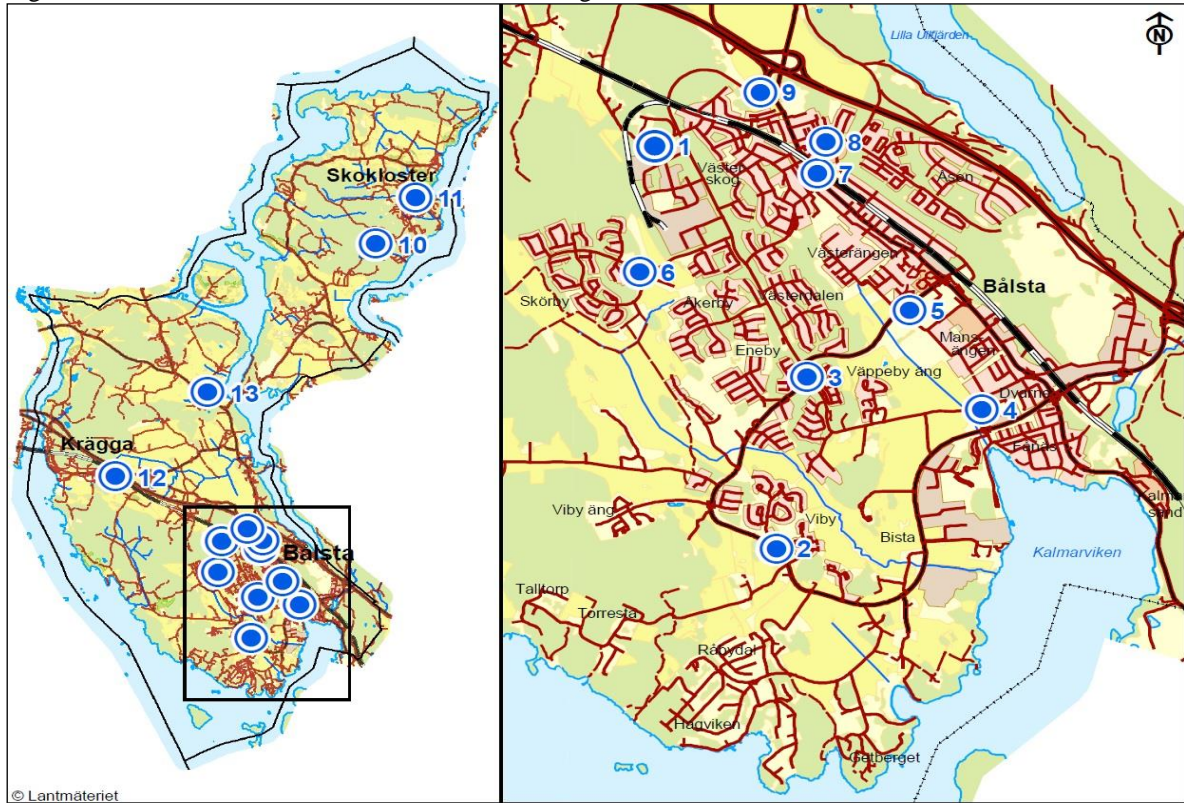
Hushåll har tillgång en ”röd låda” som ska användas för att underlätta insamlingen och inlämningen av mindre el-avfall. I lådan läggs till exempel glödlampor, lågenergilampor, småbatterier, sladdar, verktyg, spel, eldrivna leksaker för insamling. Röda lådan kan ställas fram vid fastighetsnära insamlingen eller tas till återvinningscentralen där el-avfallet slängs. Komponenter som innehåller farliga ämnen tas om hand och material sorteras ut till återvinning.

4.5 Förpackningar och returpapper

Producenterna har tillsammans med Förpackning- och tidnings- insamlingen (FTI AB) ansvar för insamling av förpackningsavfall och returpapper. FTI AB ansvar för hämtning och återvinning av dessa material. Hushållen är skyldiga att sortera ut förpackningar och tidningar för återvinning.

I Håbo kommun finns 13 återvinningsstationer (se figur 3). På återvinningsstationerna finns behållare glasförpackning, metallförpackningar, pappersförpackningar, plastförpackningar och behållare för returpapper samt batterier. Förpackningar vars material inte går att skilja åt sorteras efter det viktmässigt dominerande materialet. Annat avfall som inte är en förpackning ska slängas på återvinningscentralen i Västerskog. Det är FTI som sköter även har hand om återvinningsstationerna (ÅVS: erna).

Figur 3. Karta över återvinnns centralen och återvinningsstationerna i Håbo kommun. Källa: Håbo Kommun.

1. Återvinningscentral - Västerskog
2. Viby, Kalmarleden vid Vibyskola
3. Närbutiken Smultronstället - Kraftleden
4. Arosvägen/Sjövägen
5. Simhallens parkering
6. Bergleden - Skörby
7. Gamla järnvägsstationen
8. Korsningen Åsleden - Fagerdal
9. Shell macken
10. Norr Mälbäcken Söderskogen
11. Poolområdet Slottskogsleden
12. Krägga (Vid infarten brofästet)
13. Övergran mitt emot Övergrans kyrka

För att öka insamlingen och materialåtervinningen förpackningsavfall och returpapper skärptes målen 2014 av regeringen. Tabell 4 redogör för dagens materialåtervinningsmål och de nya till år 2020 som Håbo kommun kommer att behöva förhålla sig till.

Tabell 4. Nuvarande materialåtervinningsmål och nya mål.

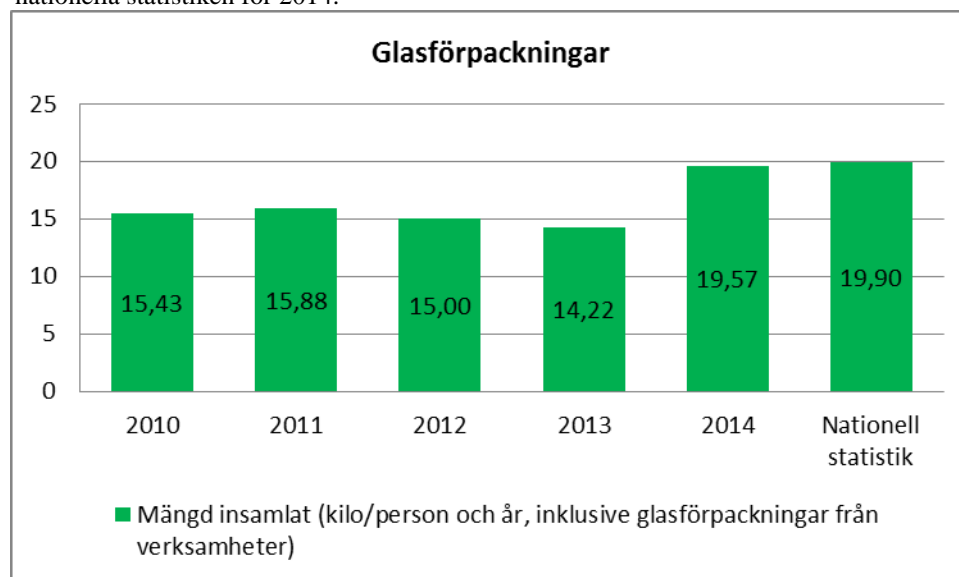
Materialtyp	Dagens mål	Nya mål (2020)
Metall	70 %	85 %
Papper, kartong, wellpapp	65 %	85 %
Glas	70 %	90 %
Plast	30 %	50 %
Tidningspapper	75 %	90 %

4.5.1 Glasförpackningar

Cirka 20 kilo glasförpackningar per person sorterades ut under 2014 i Håbo kommun. Insamlingsmängden ligger nästan på samma nivå som det nationella snittet och redovias i diagram 1. År 2014 ökade de insamlade mängderna jämfört med de tidigare åren. Ökningen beror på införandet av matavfallsinsamlingen som har bidragit till att Håboborna har blivit bättre på att sortera även ut glasförpackningar.

Glas går att återvinna hur många gånger som helst utan att kvalitén påverkas. Det är viktigt att färgat glas och ofärgat glas hålls separat så att återvinningen inte förstörs. Glasavfallet sorteras, rensas och krossas och går till produktion av nytt glas men även till isolering och fyllnadsmaterial för vägar och bygg. Svensk Glas Återvinning i Hammar, enda anläggningen i Sverige, tar emot glasavfall för återvinning. 93 procent glasförpackningar återvanns 2014 vilket innebär att 6 av 10 glasflaskor i livsmedelsbutik är av återvunnet glas.

Diagram 1. Insamlade mängder av glasförpackningar från 2010-2014 i Håbo kommun samt den nationella statistiken för 2014.

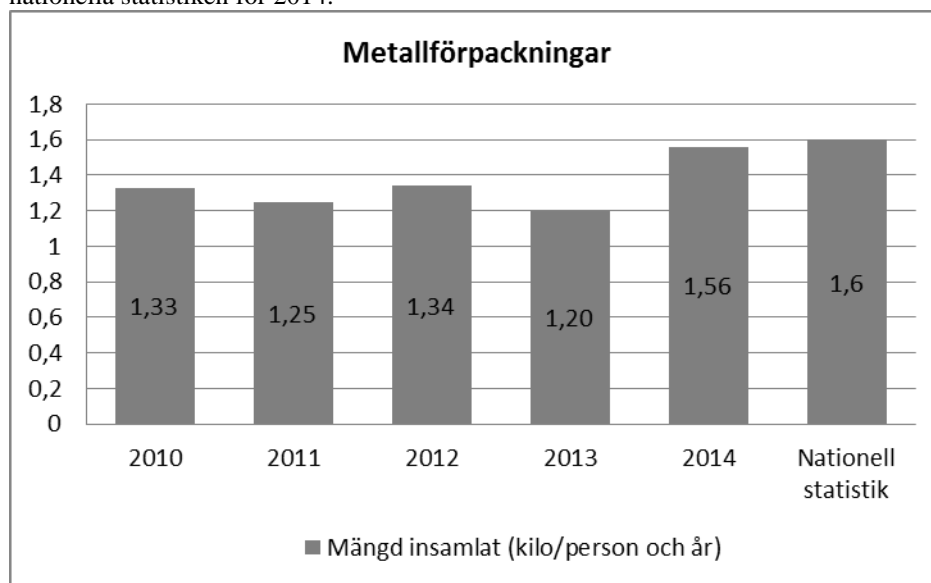

4.5.2 Metallförpackningar

Cirka 1,5 kilo metallförpackningar per person sorterades ut under 2014 i Håbo kommun, inkluderat insamling från restauranger och storhushåll. Insamlingsmängden ligger nästan på samma nivå som det nationella snittet och redovias i diagram 2. År 2014 ökade de insamlade mängderna jämfört med de tidigare åren. Ökningen beror på införandet av matavfallsinsamlingen som har bidragit till att Håboborna har blivit bättre på att även sortera ut metallförpackningar.

Stål- och aluminiumförpackningar kan återvinnas oändligt många gånger som helst utan att kvalitén påverkas. Sorteringsanläggningarna Trania i Tranås och Skrotfrag tar emot metallförpackningar. De tar även emot bilar, tunga fordon till vitvaror, elektronik, metallskrot från bland annat skrotbilar, gamla stekpannor och kylskåp. Dessa föremål rivs, mals och krossas till småbitar för att bli till nya produkter. Skrotfrag har ett 20-tal filialer runt om i Sverige. Stena Aluminium i Älmhult återvinner aluminium till ny råvara. 72,5 procent av de metallförpackningar som sattes ut på marknaden 2014 återvanns.

Diagram 2. Insamlade mängder av metallförpackningar från 2010-2014 i Håbo kommun samt den nationella statistiken för 2014.

4.5.3 Pappersförpackningar

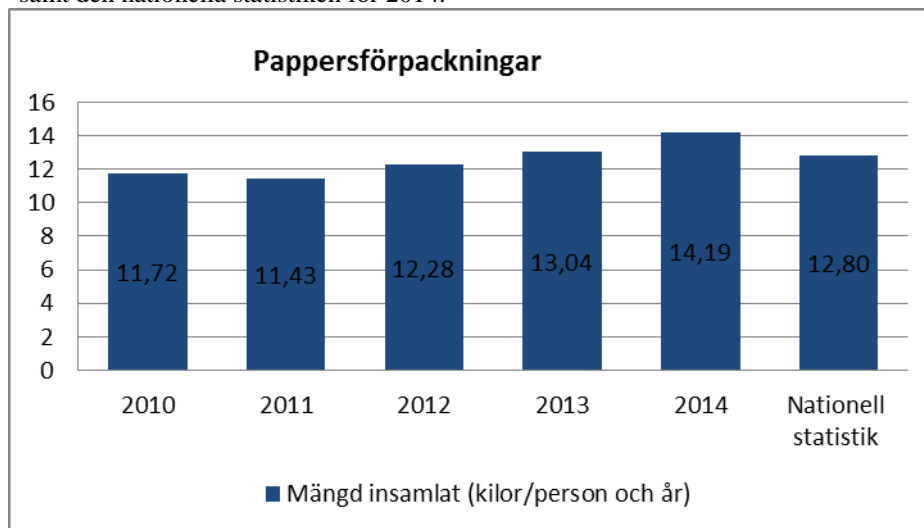
Cirka 14 kilo pappersförpackningar per person sorterades ut under 2014 i kommunen. Insamlingsmängden ligger över det nationella snittet och redovias i diagram 3. Trenden är att mängderna ökar för varje år. Ökningen kan bero på införandet av matavfallsinsamlingen som har bidragit till att Håboborna har blivit bättre på att även sortera ut pappersförpackningar.

Pappersfibrer är starka och tål att återvinnas sex till sju gånger innan den är utsliten därefter går pappersförpackningar till energiutvinning. Använda mjölkpaket och sockerpåsar kan alltså återvinnas till, till exempel nya cornflakes- och vällingpaket. Var tredje pappersförpackning i livsmedelsbutikerna är tillverkad av återvunna förpackningar.

Fiskeby Board AB i Norrköping är Sveriges enda företag som tar emot pappersförpackningarna och återvinner det till ny råvara som köps av tryckerier och

förpackningstillverkare. 77,9 procent av de papperförpackningar som producerades 2014 har återvunnits.

Diagram 3. Insamlade mängder av pappersförpackningar från 2010-2014 i Håbo kommun samt den nationella statistiken för 2014.

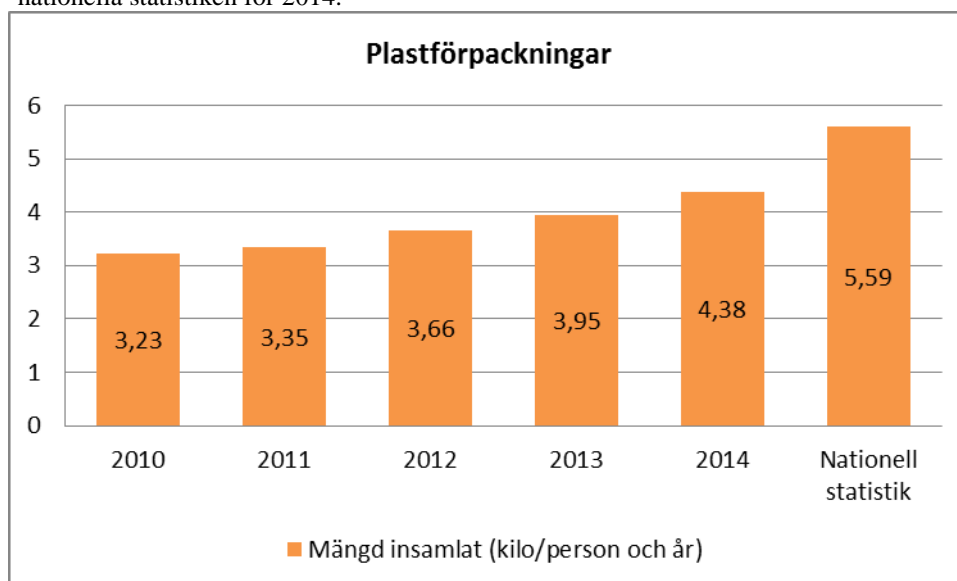

4.5.4 Plastförpackningar

Cirka 4,4 kilo plastförpackningar per person sorterades ut under 2014 i Håbo kommun. Insamlingsmängden ligger nästan på samma nivå som det nationella snittet och redovias i diagram 4. Trenden är att mängderna ökar för varje år. Ökningen kan bero på införandet av matavfallsinsamlingen som har bidragit till att Håboborna har blivit bättre på att även sortera ut plastförpackningar.

Samma mängd och material av plast kan återvinnas cirka 7 gånger innan plastmaterialet blir för skört att återvinna. Plaståtervinning ger nya produkter som rör, förpackningar, plastmöbler, sopsäckar och bärkassar. Plastförpackningar transporteras till sorteringsanläggningen Swerec AB i Värnamo, enda anläggningen som återvinner plast i Sverige. På sorteringsanläggning sorteras de mjuka plastförpackningarna från de hårda plastförpackningarna. Därefter sorteras plasten efter plastsort (olika plaster har olika kemiska sammansättningar) och ibland sorteras plasten även efter färg. 38,4 procent av de plastförpackningar som producerades 2014 har återvunnits.

Diagram 4. Insamlade mängder av plastförpackningar från 2010-2014 i Håbo kommun samt den nationella statistiken för 2014.

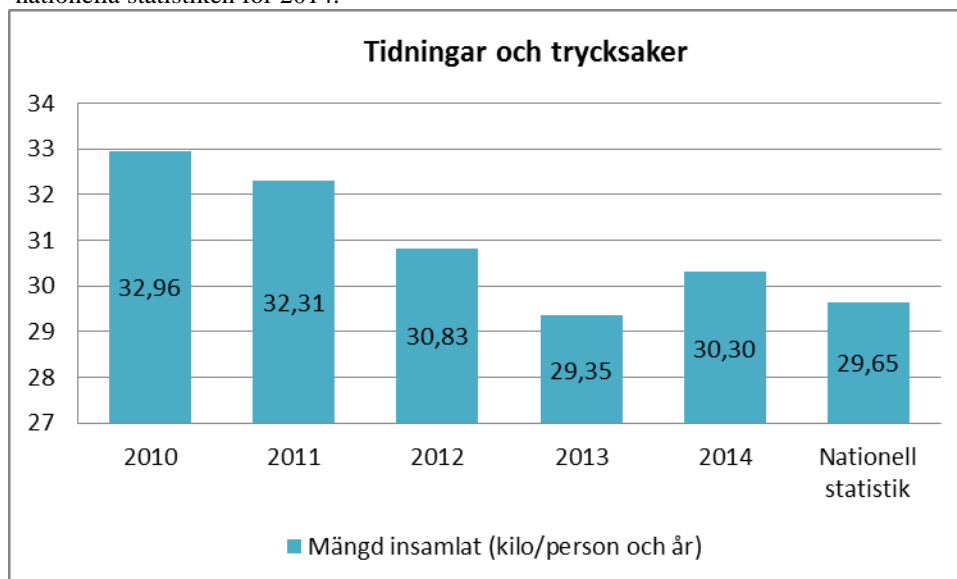

4.5.5 Tidningar och trycksaker

Cirka 30 kilo tidningar och trycksaker per person sorterades ut under 2014 i Håbo kommun. Insamlingsmängden ligger över det nationella snittet och redovias i diagram 5. År 2014 ökade de insamlade mängderna återigen. Ökningen kan bero på införandet av matavfallsinsamlingen som har bidragit till att Håboborna har blivit bättre på att sortera ut tidningar och trycksaker.

Tidningar och trycksaker kan återvinnas upp till sju gånger innan det är utslitet och går till energiåtervinning. Tidningarna som samlas in transporteras till en sorteringsanläggning där oönskat material avlägsnas som spiraler, häftklammat och trycksvärta tas bort. Därefter transporteras tidningarna till ett av de tre pappersbruken (Hylte bruk, Edet bruk och Katrinefors bruk) som tar emot svenskt tidningsreturpapper. Där blir returpappret till nytt tryckpapper, hushålls- och toalettpapper och pappersnäsdukar.

Diagram 5. Insamlade mängder av tidningar från 2010-2014 i Håbo kommun och den nationella statistiken för 2014.

4.6 Kyl och frys

Kylskåp, frysar och AC-anläggningar lämnas på återvinningscentralen. År 2014 lämnades det in cirka 76 ton kyl och frys (3, 77 kilo per person). Äldre kylskåp och frysar innehåller köldmedia och isolering med freoner. Freoner bidrar till växthuseffekten och är ozon nedbrytande. När freonerna är omhändertagna separeras metaller och plaster för att återvinnas som råvara i nya produkter.

4.7 Lantbruksplast

Svensk Ensilageplast Retur (SvepRetur) är en ideell branschförening för tillverkare, importörer och återförsäljare av ensilagefilm, plastsäckar och odlingsfolie. SvepRetur har tagit på sig ett frivilligt producentansvar för att samla in lantbruksplast från lantbrukare, odlare och hästägare med flera. De arbetar genom sitt materialbolag för en miljöanpassad och smidig återvinningslösning.

Lantbrukare i Håbo kommun som har behov av att bli av med plast kan ta kontakt med ReAgro för få plasten hämtat på lokalt organiserad plats. All plast som tas emot för återvinning ska vara så ren och torr som möjligt och får inte innehålla främmande föremål som till exempel järn, jord, sten, grus, kadaver eller gammalt ensilage.

År 2013 lämnade svenska bönder cirka 19 600 ton plast för återvinning. Den insamlade plasten kunde till cirka 90 procent avsättas som råvara till nya plastprodukter.

4.8 Ljuskällor

Lysrör, lågenergilampor, glödlampor, cykel- och ficklampor samt lampor till juldekoration lämnas på återvinningscentralen. År 2014 samlades det in 4,1 ton ljuskällor (2, 2 kilo per person).

Lysrör och lågenergilampor innehåller kvicksilver som är ett av de allra farligaste miljögifterna så hantera trasiga ljuskällor försiktigt. Kviksilver kan återanvändas vid

nyttillverkning av lysrör och lågenergilampor. Andra material som glas och metaller återvinns till andra föremål. Alla ljuskällor som samlas in av El-Kretsen och avfallet transporteras till Sweden Recycling i Hovmantorp.

4.9 Läkemedel

Producentansvar (förordningen 2009:1031) för läkemedel trädde i kraft 15 december 2009 och detta innebär att alla apotek måste ta emot läkemedel. Överblivna mediciner lämnas kostnadsfritt till apoteket, förpackade i speciella påsar som tillhandahålls av apoteken.

Apoteket i Håbo kommun har också en skyldighet att dela ut behållare avsedda för kasserade sprutor och kanyler. Dessa behållare ska lämnas tillbaka till apoteket.

Termometrar innehållande kvicksilver, överblivna cytostatika och cytotoxiska läkemedel (cancermedicin) samt dialysvätska räknas till farligt avfall och lämnas därför, väl förpackade, på återvinningscentralen i Västerskog. Läkemedelsavfallet går till destruktion via förbränning.

4.10 Textil och kläder

Enligt Naturvårdsverket inhandlas det cirka 15 kilo textilier per person och år i Sverige. Varje år kastas cirka åtta kilo av dessa i restavfallet och endast tre kilo lämnas till återanvändning. Resterande fyra kilo tros ackumuleras i hemmen.

I Håbo samlar Human Bridge in textil och kläder och 2015 samlades det in 4, 2 ton (0, 2 kilo per person) textil och kläder för återanvändning och återvinning.

Konsumenter kan även lämna gammal textil och kläder till klädhandeln. KappAhl, Indiska, MQ, Lindex, Gina Tricot, Hemtex med flera tar emot förbrukade textil och kläder.

4.11 Vitvaror

Vitvaror så som spisar, tvättmaskiner, köksfläktar, diskmaskiner, torkskåp, manglar och varmvattenberedare lämnas på återvinningscentralen. År 2014 lämnades det in cirka 111 ton (5, 53 kilo per person) vitvaror. Vitvaror kan innehålla kondensatorer med miljöfarliga ämnen exempelvis PCB (polyklorerade bifenyler) och demonteras för att ta bort farliga ämnen, metaller återvinns.

5 Övrigt avfall

I detta avsnitt redovisas avfall kommunen inte ansvarar för och som inte omfattas av Producentansvar exempelvis processavfall, spill, kasserade produkter, farligt avfall, riskavfall från sjukhus samt avfall från skogs- och jordbruk, varmvattenförsörjning, byggverksamhet och avloppsrening med mera. Verksamheter måste själva se till att uppkommet avfallet tas hand om på ett miljömässigt korrekt sätt.

5.1 Avfall från fjärrvärmeproduktion

E.ON Mälarkraft Värme AB bedriver fjärrvärmeproduktion på fastigheten Bista 4:27. Fjärrvärme baseras på resurser som annars skulle ha gått till spillo, till exempel spillvärme från intilliggande gipsindustri och restprodukter från skogs- och sågverksindustrin. Det finns en flis-, pellets- och en oljepanna. Oljepannan eldas med bioolja.

På anläggningen har det under 2014 uppkommit 70 (85) ton botten- och flygaska. Bottenaska och flygaska från fastbränslepannorna samlas i container inomhus. Askan har använts till jordförbättrings-medel hos Ragnsells i Högbytorp. Även 1,1 ton sotvatten (bio) och 5,6 ton slam (bio) har transporterats till Ragnsells för återvinning. Containern för brännbart avfall har inte tömts under året. En post med 130208 (FA) spillolja har tagits om hand av Ragnsells. Övrigt avfall transporteras till bolagets anläggning Säbyverket i Järfälla för sortering och återvinning. Bolaget har tillstånd för transport av eget avfall.

5.2 Bygg- och rivningsavfall

Med bygg- och rivningsavfall avses avfall från nyproduktion, det vill säga husbyggnads- och anläggningsverksamhet, avfall från rivning och ROT-verksamhet samt jord- och muddermassor. Stora mängder från hushållen hänvisas till Högbytorps avfallsanläggning, Upplands-Bro kommun.

Vid kommunens byggnads- och anläggningsarbeten ansvarar kommunens upphandlade entreprenör för bortforsling av bygg- och rivningsavfall.

5.3 Gamla avfallsuppslag och förorenad mark

För närvarande finns det inga aktiva deponier på kommunal mark. Se bilaga Uppgifter om nedlagda deponier i Håbo kommun för detaljerad information. Inventering av förorenade områden pågår kontinuerligt av olika myndigheter. 162 förorenade områden har identifierats, varav 48 av dessa områden är riskklassade. Viss kompletterande inventering inom branscher som plantskolor, bekämpningsmedelslager och betning av säd behöver göras.

5.4 Jord och schaktmassor

Jord- och schaktmassor som uppkommer i kommunen vid olika arbeten bortforslas oftast av respektive entreprenör.

5.6 Park- och trädgårdsavfall

Med park- och trädgårdsavfall avses sådant avfall som uppkommer vid normal skötsel av kommunens parker och andra grönområden i anslutning till skolor och institutioner med flera. Materialet som kommer från röjningsarbete av träd och buskar skickas till energiåtervinning.

5.9 Slaktavfall

Mindre mängd slaktavfall slängs i restavfallkärlet. Vid större mängder hänvisas avfallet till Högbytorps avfallsanläggning i Upplands-Bro. Slaktavfall från vilt till exempel älg kan ligga kvar på fallplatsen i skogen. Slaktavfallet bör dock inte samlas ihop och tippas på ett och samma ställe i stora volymer.

Djur som hålls, göds eller föds upp av människor och används för framställning av livsmedel till exempel kött, mjölk och ägg får inte grävas ner. De ska transporteras bort av Svensk Lantbrukstjänst AB. Döda hästar kan grävas ner eller hämtas av Svensk Lantbrukstjänst AB. Om hästen grävs ner krävs det tillstånd från länsstyrelsen.

Döda sällskapsdjur får grävas ner utan särskilt tillstånd. Döda sällskapsdjur räknas som hushållsavfall och kan därför också välpaketerade lämnas i sopkärlet.

5.7 Slam från behandling av kommunalt avloppsvatten

Det finns två kommunala avloppsreningsverk i Håbo kommun, ett i Bålsta och ett i Skokloster. Bålsta avloppsreningsverk är kommunens största avloppsreningsverk till vilket cirka 17 000 personer är anslutna men har kapacitet för att emot avloppsvatten från 30 000 personekvivalenter (innefattar även industrier). Verket i Skokloster renar avloppsvatten från cirka 1 800 personer ifrån områdena Skokloster, Slottsskogen, Söderskogen, Idealbyn och Lugnet. Skokloster avloppsreningsverk är dimensionerat för att ta emot avloppsvatten från 2 900 personekvivalenter.

Vid rening av avloppsvatten uppstår slam. Den mängd slam som under 2014 producerades i Bålsta avloppsreningsverk uppgick till 1580 ton, vilket motsvarar 373 ton torrsbstans. Under 2014 levererades 77 ton torrsbstans från Skokloster avloppsreningsverk till Bålsta avloppsreningsverk för vidare behandling.

Förnärvarande hämtar Relita AB det behandlade slammet från avloppsreningsverket i Bålsta som sedan används till sluttäckning av deponi.

5.8 Tillverkning av icke-metalliska mineraliska produkter

Combimix AB har produktion av torra cementbaserade produkter. I deras verksamhet uppkommer årligen cirka 177 ton avfall, ett ton papper, 14,20 ton brännbart, 106 ton minVAerala massor, 43,48 ton blandat avfall och 12,76 ton som går till deponi.

Gyproc AB tillverkar varor av gips. Råvarorna består av mer än 50 procent återvinnings- och restmaterial i form av insamlat återvinningsgips, industrigips och återvinningskartong. Avfallsgips som uppkommer vid produktionen mals ned det mesta återförs till produktionssteget. Under 2015 (januari -juni) rapporterade de följande avfallsmängder: träavfall obehandlat 38 ton, PTP 46 ton, blandat avfall 12 ton, farligt avfall 26 ton och skrot 45 ton. Från fartyg i hamn samlade Ragn-Sells in matavfall 391 liter, metall 41 kilo, wellpapp 297 kilo, brännbart 237 kilo, oljefilter 10 kilo och torkmaterial 211 kilo.

Skanska Sverige AB har i Bålsta betong verksamhet i området Draget. Avfallet som uppstår vid verksamheten består av restbetongklumpar och sediment från rengöring av blandare och bilar. Betong gjuts upp och går till återanvändning. Rester som inte går att gjuta transporteras till Högbytorp. Det produceras mellan 10- 25000 kubikmeter betong per år.

Tabeller

Tabell 5. Mängder insamlat avfall på återvinningscentralen redovisat i ton.

Typ av avfall	2012	2013	2014
Ris och grenar	673	724	731
Löv, gräs och jord	693	621	649
Fallfrukt	0*	19	15
Planglas	0*	0*	11
Metall	485	511	564
Wellpapp	144	158	166
Brännbart	1214	1 175	1020
Tryckimpregnerat trä	204	223	280
Gips	145	155	150
Träavfall, obehandlat	1 243	1 383	1495
Isolering	222	109	67
Vegetabilisk olja	0*	0*	400 liter
Sten, grus och betong	523	553	702
Farligt avfall	83	95	85
Däck	22	24	15
El-avfall	322	414	419
Totalt	5973	6164	6369

*Avfallstypen samlades inte in under 2012-2013 eftersom insamlingen infördes under 2014 därav mängden noll.

Tabell 6. Sammanställning av kommunens för närvarande anlitate entreprenörer.

Avfallstyp	Aktör
Hushållssopor	Ragn-Sells
Containers	Ragn-Sells
Farligt avfall	Ragn-Sells
Glasförpackningar	FTI: s underentreprenör Sita
Pappersförpackningar	FTI: s underentreprenör Returpappercentralen (komprimatorer)
Plastförpackningar	FTI: s underentreprenör Returpappercentralen (komprimatorer)
Tidningar	FTI: s underentreprenör Returpappercentralen
Metallförpackningar	FTI: s underentreprenör Returpappercentralen
Bildäck	Ragn-Sells, Svensk däckåtervinning
Vitvaror	El-kretsens underentreprenör Gamla Uppsala Åkeri och lantbruk
Kyl och frys	El-kretsens underentreprenör M4
EL-burar	El-kretsens underentreprenör Skebokvarns Åkeri

BILAGA UPPFÖLJNING AV AVFALLSPLAN
2007-2012

Avfallsplan 2016-2025

Innehåll

1 Inledning	3
2 Långsiktiga mål 2007-2012	4
3 Inriktningsmål 2007-2012	5
4 Åtgärdsprogram	6

1 Inledning

Aktiviteterna i föregående avfallsplan är genomförda. Av de totalt sju målen med 15 aktiviteter som finns i föregående handlingsplan har 11 genomförts, två mål har delvis uppnåtts och en aktivitet är under utredning.

Målet i planen har nåtts.

Målet i planen är delvis uppfyllt.

Målet i planen är inte uppfyllt.

Målet i planen är ännu inte uppfyllt.

Målet är inte mätbart.

2 Långsiktiga mål 2007-2012

Fem långsiktiga mål antogs i förgående avfallsplan. Tabellen nedan sammanfattar avfallplanens mål och måluppfyllelse.

Tabell 1. Sammanställning över de långsiktiga målen och nuvarande status.

Långsiktiga mål	Nuvarande status	Kommentar
Mål 1 Farligt avfall ska vara utsorterat från övrigt avfall.		Informerat allmänheten om sortering av förpackningar och farligt avfall. Delat ut "röda lådan" till villahushåll. Användningen är inte 100 procentig fortsatt arbete med information behövs.
Mål 2 Materialåteranvändning och materialåtervinning ska öka.		Infört bytesboden, infört utsortering i kommunens verksamheter, informerat om återvinning, infört insamling av planglas, gips, matfett samt sten, grus och betong samt textil.
Mål 3 Energiinnehållet i brännbart hushållsavfall ska utnyttjas.		Energin går till fjärrvärme och el.
Mål 4 Mängden deponerat avfall från kommunen ska minimeras.		All typ av material sorteras ut förutom isolering.
Mål 5 Informationen till kommuninvånarna ska öka.		Regelbunden annonsering i BUBB. Deltagit i miljöveckan samt Håbo Festdag. Införskaffat TV-skärm till ÅVC.

3 Inriktningsmål 2007-2012

Sju inriktningsmål antogs i förgående avfallsplan. Tabellen nedan sammanfattar avfallplanens inriktningsmål och måluppfyllelse.

Tabell 2. Sammanställning över de sju inriktningsmålen och dess status vid utgången av avfallsplanen.

Inriktningsmål	Nuvarande status	Kommentar
Mål 1 Hushållens källsortering av förpackningar ska överstiga kretsloppspropositionens mål och stimuleras genom utökad information och effektivare insamlingssystem.		Försök med fastighetsnära insamling infördes och pågick i cirka 10 år. Försöket avslutades i och med införandet av matavfallsinsamlingen. En sorteringsguide togs fram.
Mål 2 Kommunala verksamheter ska källsortera.		Införandet pågår.
Mål 3 En ny kommunalägd ÅVC ska anläggas.		ÅVC Västerskog invigdes 4 februari 2008.
Mål 4 Hälften av bygg- och rivningsavfallet ska källsorteras max 10 procent tillåts deponeras, vid ny- och ombyggnad av kommunens fastigheter.		Entreprenörerna som omfattas av RAM-avtalen använder ÅVC Västerskog för sortering av sitt bygg- och rivningsavfall. Enbart isolering går till deponi.
Mål 5 Utredning av hantering av organiskt avfall ska påbörjas.		Politiskt uppdrag 2012 att handla upp insamling av matavfall. Insamlingen påbörjades under våren 2013.
Mål 6 En plan för åtgärdsprogrammet i avfallsplanen ska upprättas.		Finns som en bilaga till avfallsplan 2007-2012.
Mål 7 Skolor och förskolor ska få bättre kännedom om avfallshanteringen och meningen med den för att skapa ett bättre engagemang hos personalen.		Grundskolor erbjöds möjligheten att boka in tjänstemän för föredrag om matavfallsinsamling. Förskolor erbjöds en teater föreställning om matavfallsinsamling och kretslopp.

4 Åtgärdsprogram

Ett åtgärdsprogram togs fram för att nå kommunens uppsatta långsiktiga- och inriktningsmål.

Tabell 3. Sammanställning av åtgärderna i åtgärdsprogrammet samt dess status 2012.

Åtgärder	Ansvarig avdelning	Årtal	Status	Kommentar
Miljöguiden ska uppdateras och skickas ut till varje hushåll.	Miljöteknik	2007-2012		Senast uppdaterad 2010. Fortsatt uppdatering och utdelning.
Miljönyheter ska komma ut i fyra olika versioner, till villahushåll, flerbostadshushåll, fritidshus samt företag, minst en gång per år.	Miljöteknik	2007-2012		Utskickad tom år 2009. Nedlagd på grund av ett politiskt beslut. Ersatt av Håbo idag.
Filmen Miljöhjältarna ska visas för lärare i varje arbetslag i låg- och mellanstadiet. Lärarhandledningen ska presenteras och lärarna ska ha fått den information de behöver för att kunna använda filmen och lärarhandledningen i sin undervisning.	Miljöteknik VA-verket	2007		Nya utskick görs kontinuerligt. Alla har tillgång till filmen. Filmen har använts flitigt inom skolan.
Lärarhandledningen till filmen Miljöhjältarna ska uppdateras.	Miljöteknik VA-verket	2007-2012		Filmen har lagts ut på internet för att öka tillgängligheten.
Ny renhållningsentreprenad ska handlas upp, med start 2007-10-13. I förfrågan ska fastighetsnära insamling av returmaterial ingå.	Miljöteknik	2007		Upphandlingen är genomförd.
I den nya renhållningsentreprenaden ska det finnas utrymme för framtida insamling av organiskt avfall.	Miljöteknik	2007		Upphandlingen är genomförd.
Från och med nästa entreprenadperiod ska grundabonnemanget innebära hämtning var 14-e dag. Inom område B kommer inte veckohämtning att tillåtas.	Miljöteknik	2007		Genomfört.
En kommunalägd återvinningscentral ska anläggas och tas i drift.	Miljöteknik	2007		Klar 2008. Kommunen driver ÅVC: n i egen regi sedan 2012-10-15.

Minst en återvinningsstation ska handikappanpassas.	Miljöteknik	2007		Alla ÅVS: er är handikappaspassade.
Arbetsmiljön för avfalls-hämtarna ska underlättas genom att kommunen lämnar förslag på åtgärder i trånga bostadsområden.	Miljöteknik	2007		Pågår kontinuerligt.
Samtliga kommunala verksamheter, skolor och förskolor ska sortera ut returpapper, wellpapp samt förpackningar av glas, metall, plast och papper.	Fastighet	2008		I stort sett alla verksamheter källsorterar, vissa undantagna på grund av platsbrist.
Insamling och omhändertagande av källsorterat material från kommunens fastigheter ska handlas upp och läggas upp på gemensam entreprenad.	Fastighet	2007		Genomfört.
I de skolor och förskolor som förutsättningar finns ska matavfallet komposteras, minst 60 procent av skolorna och förskolorna.	Fastighet Miljöteknik	2007		Från och med 2013 har alla skolor möjlighet att sortera ut matavfall.
Minst 35 procent av kommunens matavfall från restauranger, storkök, skolor och förskolor skall återvinnas genom biologisk behandling.	Miljöteknik/ Fastighet	2010		Inte uppfyllt men sedan 2013 har alla verksamheter möjlighet att sortera ut matavfall.
Minst 50 procent av hushållsavfallet ska återvinnas genom materialåtervinning, inkl. biologisk behandling.	Miljöteknik	2010		Pågår.
Kommunens långsiktiga mål och inriktningsmål för avfallshanteringen i Miljötekniks verksamhetsplan ska revideras.	Miljöteknik	2007		Inte uppfyllt.
Varje år ska åtgärderna i detta åtgärdsprogram följas upp. De ansvariga avdelningarna ska rapportera till Miljöteknik som sammanställer resultatet i årsbokslutet.	Miljöteknik VA-verket Fastighet	2007		Inte uppfyllt.
Revidera Avfallsplan 2007-2012.	Miljöteknik	2009		Inte uppfyllt. Arbetet med avfallsplanen påbörjades 2012.

BILAGA UPPGIFTER OM NEDLAGDA
DEPONIER

Avfallsplan 2016-2025

Innehåll

1 Nedlagda kommunala deponier	3
1.1 Kalmarsandsdeponin	3
1.2 Karpdammen	3
1.3. Nya tippen	4
1.4 Skörbytippen	Fel! Bokmärket är inte definierat. 4
1.5 Väppebytippen	Fel! Bokmärket är inte definierat. 5
2 Nedlagda deponier där kommunen är inte huvudman	6
2.1 Deponi	6
2.2 Dragets deponi	6
2.3 Gårdsdeponi, Wij	7
2.4 Gamla bränngropen	7
2.5 Nordform deponi 1 och 2	7
3 Karta över deponier i Håbo kommun	8

1 Nedlagda kommunala deponier

Naturvårdsverket har tagit fram en metodik för hur förorenade områden ska inventeras och riskklassas. Modellen kallas metodik för inventering av förorenade områden (MIFO). Metodiken bygger på inventering av förorenade områden i två faser. Länsstyrelsen i Uppsala län inventerade deponier i Håbo kommun under år 2005 och riskklassificerade deponierna i enlighet med MIFO - modellens fas-1. Tillsynsmyndigheten i Håbo kommun har därefter utövat tillsyn över deponierna utifrån MIFO - modellens fas-2 vilken innebär översiktliga undersökningar.

Miljötekniska mark- och vattenundersökningar har utförts vid samtliga av Håbo kommuns nedlagda deponier i varierande omfattning.

1.1 Kalmarsandsdeponin (fastighet Bista 4:5) – riskklass 2 enligt MIFO fas-2. Håbo kommun har från cirka 1980 till 1993 bedrivit deponiverksamhet på fastigheten Bista 4:5 i Bålsta. Kommunen deponerade rivningsavfall, grovavfall, schaktmassor och parkavfall. När Länsstyrelsen besökte platsen 1982 fanns synligt avfall såsom kablar, bildäck, virke, gummi, glas, rör, kylskåp, tvättmaskiner, färgburkar, tunnar, elmätarskåp mm. Efter det täckte kommunen det deponerade avfallet med ett cirka en meter tjockt jordlager och det blev bara tillåtet att använda deponin för tippning av jord- och stenmassor, röjningsmassor och byggavfall.

År 2006 utfördes en miljöteknisk markundersökning vid Kalmarsandsdeponin och ytterligare en miljöteknisk undersökning utfördes under 2011 och 2012. Vid 2006 års undersökningar överskreds riktvärden för känslig markanvändning (KM) av polycykliska aromatiska kolväten (PAH) i två av provpunkterna samt PCB i en provpunkt. I den senare undersökningen visade enbart ett jordprov på något förhöjda halter av PAH jämfört med riktvärden för KM.

Vid den första grundvattenundersökning 2011 påvisades nickelhalter överskridande gränsvärde för dricksvatten i ett prov. Även ftalater, azobensen och N-nitrosodifenylamin detekterades. I den uppföljande grundvattenundersökning 2012 detekterades endast ftalater i två prov.

De höga spridningsförutsättningarna i mark och grundvatten i isälvsmaterial och det faktum att föroreningar med mycket hög farlighet (PAH, PCB) har påträffats i marken klassas deponin till riskklass 2. Konsulten gör däremot bedömningen att det inte finns några miljömässiga hinder att exploatera närområdet såsom det är detaljplanerat.

1.2 Karpdammen (fastighet del av Bålsta 1:614) – riskklass 2 enligt MIFO fas-2. Avfallsupplaget har funnits på fastigheten från 1920-talet fram till tidigt 1960-tal. Hushållsavfall och annat avfall brändes öppet på tippen, och deponin kan ha varit kopplad till en gammal sågindustri. En kompletterande miljöteknisk undersökning enligt MIFO-fas 2 utfördes under 2013. År 2007 hade en mindre del av deponin undersökts i samband med ett planärende. Deponiområdet har efter undersökningarna verifierats och även avgränsats i västlig riktning. Deponins gränser har dock inte kunnat fastställas i nordlig och sydlig riktning. Undersökningar kan därför övervägas för fastställande av deponins gränser i nord och sydlig riktning.

Efter utförd MIFO-uppdatering kvarstår objektet enligt tidigare bedömning i riskklass 2. Placering av objektet i riskklass 2 motiveras av de förhöjda halterna som uppmätts av bly, arsenik, bensen och PAH som är ämnen med mycket hög farlighet. Objektet har även närheten till ytvatten och bostäder och spridningsförutsättningarna bedöms vara stora.

Någon risk för direktexponering bedöms inte föreligga i de västliga delarna. Människor kan dock komma att exponeras för föroreningarna i samband med gräv eller markarbeten inom området. I samband med exploaterings- eller markarbeten i området bör jorden kontrolleras ytterligare så att människor inte oavsiktligen exponeras för den.

Något uttag av grundvatten för dricksvattenändamål sker inte och halterna av de ämnen som kan påverka inomhusluft i byggnader bedöms vara låga. Grundvattnets strömningsriktning sker huvudsakligen i riktning mot Karpdammen. De uppmätta halterna av petroleumkolväten och metaller i grundvattnet med avseende på ytvattenpåverkan bedöms även de vara låga. Risken för påverkan på omgivande miljön med nuvarande markanvändning bedöms därmed i likhet med tidigare undersökning vara liten. Vid tidigare undersökningar detekterades dioxin i jorden. Vid denna undersökning kunde inga spår av dioxin påträffas i vare sig jord eller grundvatten.

1.3 Nya tippet (fastighet Skokloster 2:462) – riskklass 2 enligt MIFO fas-2. Troligtvis har allmänheten dumpat diverse skrot på platsen. Vid platsbesök har bland annat metallföremål, bur, proppskåp en såg, glas och presenningar observerats. Spår av eldning har också noterats under år 2006. På fastigheten har det också funnits ett sågverk fram till 1950-talet. Sågen ska ha använts för gårdsbehov och det ska inte ha förekommit någon impregnering av virket. Från 60-talet fram till 2000 nyttjades platsen för vinterförvaring av småbåtar.

Undersökningar och saneringsåtgärder har vidtagits under 2007. Bland annat uppmättes organiskt tenn (tributyltenn (TBT) i båtbottnfärger) och 500 ton jord forslades bort. Andra föroreningar som detekterades är dioxin, PAH, bensen, arsenik, kadmium och kvicksilver. Föroreningsnivån bedöms vara liten till måttlig i marken. I grundvattnet bedöms föroreningsnivån som mycket stor. Trots den sanering som genomförts bedöms deponin klassas i riskklass 2 då genomförd undersökning inte bedöms vara tillräcklig.

1.4 Skörbytippen (fastighet del av Bålsta 1:614) – riskklass 3 enligt MIFO fas-2. Tippet användes under 1960-1972 för deponering av hushålls- och industriavfall från Håbo kommun och troligtvis även från Upplands-Bro. Sammanlagt har cirka 500 000 m³ avfall deponerats på en area av cirka 5 hektar. Det finns uppgifter om att följande avfallslag deponerats under åren; grovavfall från hushåll, lantbruksavfall, skrotbilar, oljefat, batterier samt olje- och bensinslam. Även emballage som innehållit zinkvitt och kromsyra ska ha deponerats på Skörbytippen. Avfall har även, enligt uppgift, bränts öppet på deponin. Mellan 1972 och 1992 har Gyproc AB deponerat gipsavfall (>20 000 ton) på hela deponin. Under åren 1993-94 täcktes deponin med leriga jordmassor som tätskikt och 1997 ansågs deponin avslutad.

Tippet har undersökt i flera omgångar med en miljöteknisk markundersökning år 2009 och genom kontrollprogram för omgivande grund- och ytvatten med två provtagningar per år under 2010 och 2011 och från och med 2012 en gång per år. I januari 2010 utreddes även tippens gränser i söder och väster.

Spridningsrisken i mark och till ytvatten bedöms som stor, men resultat från kontrollprogram i grund- och ytvatten indikerar att mängden förorening som läcker ut är mycket begränsad. Då föroreningar inte påträffats i de ytliga jordlagren bedöms exponeringsrisken för människor och djur som mycket liten. Det skyddsvärda i omgivningen samt det medium som människor och

djur kan exponeras för är grund- och ytvatten. Kontrollprogrammet visar endast på förhöjda dioxinhalter i ett prov och arsenikhalten bedöms endast som måttligt allvarlig i grundvattnet. Grundvattnet ligger inte inom skyddsområde för vattentäkt och det ligger i ett industriområde som redan bedöms påverkat av urban miljö varför föroreningsituationen bedöms som mindre allvarlig.

Exponeringssituationen gäller under nuvarande förutsättningar och markanvändning och kan bli annorlunda om markarbeten utförs inom deponin. Markarbeten kan innebära att förorenade massor förflyttas och det kan medföra ett ökat föroreningsläckage. Konsulten som utfört undersökningarna gör bedömningen att några ytterligare undersökningar eller åtgärder inte behöver vidtas vid deponin Skörbytippen.

1.5 Väppebytippen (fastighet Väppeby 7:218) – riskklass 3 enligt MIFO fas-2. Området har använts för deponering av gipsmassor under 1950- och 60-talen. Under delar av tiden har även vanligt hushållsavfall och annat avfall deponerats. Nu är den sydvästra delen av bebyggda med bostäder medan det sydöstra området är parkmark. Om geologin i området kan generellt sägas att överst finns fyllningsmassor, under vilket torv, gyttja och lera följer.

En första undersökning utfördes i mars 2006. Resultaten av denna undersökning var att en deponi för hushållsavfall hittades i den norra delen av området och en gipsdeponi centralt i området. Vid infarten till bostadsområdet uppmättes höga kopparhalter i en punkt samt en förhöjd halt inne i bostadsområdet. En andra provtagningsomgång utfördes för att avgränsa hushållsavfallsdeponin västerut, provta vattnet i denna, kontrollera utbredningen av föroreningen vid infarten till området, samt ta ytterligare ett prov inne på området. Det togs även två sedimentprov i bäcken som rinner genom området. Denna provtagningsomgång visade att föroreningarna hade en begränsad utbredning, men att det fanns högre halter i sedimenten nedströms deponin än uppströms.

Grundvattnet i grundvattenrören närmast Mälaren har inte innehållit organiska ämnen och endast låga metallhalter. Det vatten som provtagits i deponin har innehållet olja och metallhalter men de bedöms inte utgöra någon risk för ytvattnet i bäcken eller Mälaren.

Även om föroreningar påträffats i några punkter så är den sammantagna bedömningen att dessa inte utgör någon risk under nuvarande förhållanden. Spridningsförutsättningarna i mark och grundvatten på området bedöms vara måttliga. Bedömningen är även att inga åtgärder behöver vidtas i området som ett resultat av undersökningen år 2006.

2 Nedlagda deponier där kommunen inte är huvudman

Miljötekniska mark- och vattenundersökningar har utförts vid X av de nedlagda deponierna i Håbo kommun där kommunen inte är huvudman.

2.1 Deponi (fastighet Eneby 1:61) – riskklass saknas. Deponin innehåller troligtvis gipsavfall. Uppgifterna om deponin i MIFO-blanketterna är mycket kortfattad.

2.2 Dragets deponi (fastighet Väfteby 7:1 och Amerika 1:1 samt eventuellt Bista 1:163 och Håbo Allmänning 1:4) – riskklass 1 enligt MIFO fas-1. Deponin är inte belägen på mark som ägs av Håbo kommun. Dragets deponi finns upptaget på Länsstyrelsen i Uppsala läns prioriteringslista över de mest prioriterade objekten i länet. En stor anledning till att deponin är placerad i riskklass 1 är att deponin innehåller grovavfall med okänt innehåll som kan innehålla mycket farliga föroreningar såsom tungmetaller, oljor, lösningsmedel, PCB, kreosot, PAH med mera.

Behovet att utreda föroreningssituationen är stort. Deponins känsliga läge i mossmark, intill våtmark och med underliggande grus- och sandmaterial medför också till att det är angeläget att utreda föroreningssituationen. Idag saknas en utredning där riskerna för människa och miljö framgår. Kommunens tillsynsmyndighet arbetar med att ta fram en ansvarsutredning.

Under samrådsförfarande år 2005 för restaurering av den så kallade salamanderdammen i direkt anslutning till Dragets deponi meddelade länsstyrelsen att Håbo kommun ska komplettera anmälan en MIFO fas-2 undersökning av deponin på Amerika 1:1. Syftet med undersökningen var att utröna om de vattensalamandrar som finns i dammen kan skadas eller dödas av föroreningar från sediment som måste muddras för att bibehålla salamandrararnas livsmiljö. Undersökningen visade att det inte finns något pågående läckage av föroreningar från deponin som skulle påverka vattensalamandrarerna negativt om restaureringen av dammarna genomfördes.

2.3 Gårdsdeponi, Wij (fastighet Vi 11:1) – riskklass 3 enligt MIFO fas-2. Deponering av hushållsavfall från Vi gård från år 1900 till 1965. Hushållsavfallsdeponins innehåll antas omfatta cirka 1 000 m³ och ytan antas vara cirka 500 m². Volym förorenade jordmassor, härstammande från avfallet i hushållsavfallsdeponin, antas omfatta cirka 300 m³/100 m².

Deponin innehåller rester av skogs- och hushållsavfall. Inget synligt hushållsavfall påträffades ovan marknivå vid undersökningen år 2014. Hushållsavfall i form av isolering, glas, metall, gummi, tegel, och plast med mera påträffades under marknivå på ca 0,5-3,0 m djup. Föroreningar som påträffats är zink, bly, kadmium och PAH: er. Föroreningsnivån bedöms vara liten till måttlig enligt MIFO-metodiken.

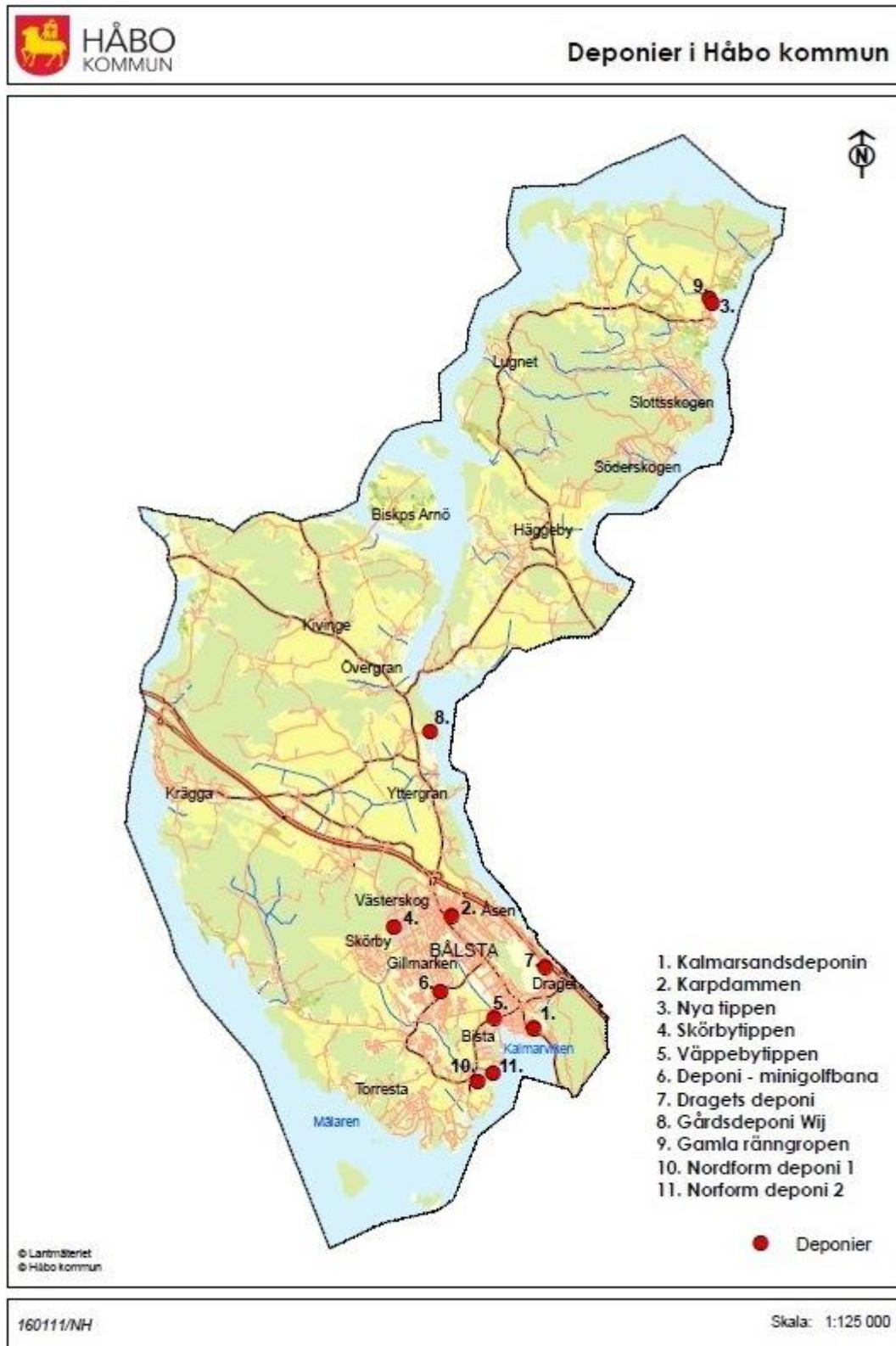
Då deponin är belägen i ett område med genomsläppliga jordarter så som sand, grus, grusig morän och grovkorniga moräner uppskattas spridningsförutsättningarna som måttliga till -stora i mark- och grundvatten. Marken inom deponin innehåller dock stor andel fyllnadsmaterial (humus, jord och avfallsrester). Dessa material binder föroreningarna bättre jämfört med den för området naturliga sammansättningen. Samtliga föroreningar från hushållsavfallsdeponin lokaliserades inom en begränsad yta i deponin vilket tyder på att de är relativt bundna till avfallet/markens struktur. Det föreligger därmed mindre risk att föroreningarna skulle spridas till omgivande mark- och vatten.

Deponin tilldelas riskklass 3 (måttlig risk för människa och miljö idag och i framtiden), i det fall deponin förblir orörd. Inget tyder på att människor eller djur som vistas i närhet till deponin kommer i kontakt med avfallet eller föroreningarna eftersom de ligger som ytligast på cirka 0,5-1,0 m djup. Det finns inget som tyder på att påträffade föroreningar kommer att spridas till mark- och grundvatten, eller närliggande recipienter. Enligt uppgifter har inget hushållsavfall deponerats sedan år 1965, vilket betyder att de föroreningar som avfallet gett upphov till har bundits till markens struktur, cirka 50 år efter avslut.

2.4 Gamla bränngruppen (fastighet Skokloster 2:462 och 2:466) riskklass 2 enligt MIFO fas-2. En översiktlig miljöteknisk utredning med komplettering utfördes under 2007.

2.5 Nordform deponi 1 och 2 (Bista 16:1) – riskklass 3 enligt MIFO fas-2. Deponierna har undersökts genom översiktlig miljöteknisk utredning under 2012.

3 Karta över deponier i Håbo kommun.

Källa: Håbo kommun.

BILAGA MILJÖBEDÖMNING OCH
KONSEKVENSANALYS

Avfallsplan 2016-2025

Innehåll

1 Miljöbedömning	3
1.2 Behovsbedömning	3
1.1 Miljöbedömning	3
2. Avfallsplanens påverkan	4
2.1 Förebygga uppkomsten av avfall	4
2.2 Öka återanvändningen	4
2.3 Öka materialåtervinningen	5
2.4 Minska mängden avfall till energiåtervinning	6
2.5 Avfallshanteringen ska vara en naturlig del i den kommunala planeringsprocessen	6
2.6 Avfallsverksamheten ska utgå från kundens behov och tillhandahålla god service	7
3 Konsekvensanalys av avfallsplanen	8
3.1 Miljökonsekvenser	8
3.2 Konskeverser på avfallsmängderna	8
3.3 Ekonomiska konsekvenser	9
3.4 Konsekvenser av nollalternativet	9

1 Miljöbedömning

Håbo Kommun har tagit fram en ny avfallsplan för år 2016-2025. När en plan upprättas eller revideras kan genomförandet av målen i planen medföra miljöpåverkan, positiva som negativa. I kapitel 6 i Miljöbalken och i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2006:6) ställs det krav på miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivningar på de planer vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

1.2 Behovsbedömning

För att avgöra om en miljöbedömning krävs ska kommunen först göra en så kallad behovsbedömning. Vid upprättandet eller ändring av avfallsplanen bör frågan: kommer avfallsplanen att medföra en betydande miljöpåverkan, att ställas. Håbo kommuns avfallsplan innebär endast mindre förändringar och en miljöbedömning behövs inte. En betydande miljöpåverkan är exempelvis etablering av nya anläggningar för biologisk behandling, förbränningsanläggningar och deponering av avfall.

Avfallsplanens mål och åtgärder innebär dock alltid några förändringar som kan påverka både miljön och ekonomin jämfört med dagens system. I avsnitt två beskrivs eventuell påverkan av de föreslagna målen i avfallsplanen.

1.1 Miljöbedömning

Syftet med en miljöbedömning är att påvisa att kommunen har tagit hänsyn till en hållbar utveckling genom att beskriva och bedöma den betydande miljöpåverkan som planens genomförande kan medföra på bland annat människor, natur, kulturmiljö, vatten, luft, klimat, m.m. identifieras och beskrivs. En miljöbedömning inkluderar även en beskrivning av ett nollalternativ, det vill säga resultatet av att avfallsplanen och dess mål inte antas.

Miljökonsekvensbeskrivning är den skriftliga redogörelsen av miljöbedömningen. I Håbo kommun finns ingen avfallshantering som innebär en betydande miljöpåverkan och därför har en miljökonsekvensbeskrivning inte gjorts.

Bedömningen görs av den som utarbetar planen. Naturvårdsverkets ”Handbok med allmänna råd om miljöbedömningar för planer och program” har använts vid denna bedömning.

2. Avfallsplanens påverkan

Föreslagna mål och delmål i denna avfallsplan innebär inga stora förändringar jämfört med föregående plan. De flesta förslag till mål och åtgärder innebär utökade informationsinsatser främst med syfte att öka kunskapen kring avfallshantering, minska på uppkomsten av avfall, öka återanvändningen och öka återvinningen av material men åtgärder har också planerats för att förbättra servicen till medborgarna.

2.1 Förebygga uppkomsten av avfall

Positiv påverkan

- + Genom att belysa konsumtionsmönster och uppmana till hållbar konsumtion kan avfallsmängderna minska och bidra till att resurser används i mindre utsträckning.
- + Genom att undvika att avfall uppstår får vi en bättre hushållning av naturresurser, minskade utsläpp och minskad energiförbrukning, och därmed en minskad miljöpåverkan.

Negativ påverkan

- Målet bedöms inte att ha negativ miljöpåverkan.

Sammanfattning

Målet bedöms inte ha en betydande miljöpåverkan under planperioden.

2.2 Öka återanvändningen

Positiv påverkan

- + Eventuell utbyggnad och utökat antal avfallstyper på återvinningscentralen i Västerskog kan medföra att medborgarna kan lämna mer föremål för återanvändning.
- + Efterfrågan på råmaterial för nyproduktion av varor kan komma att minska på längre sikt.
- + Textil för återanvändning kan reducera mängden utsläpp av koldioxid.

Negativ påverkan

- Ökad återanvändning och utsortering av textilavfall och ökade mängder av andra utsorterade material kan innebära en ökning av transporter vilket kan bidra till ökade utsläpp.

Sammanfattning

Målet bedöms ha en positiv miljöpåverkan under planperioden.

2.3 Öka materialåtervinningen

Positiv påverkan

- + Ökad återvinning medför minskat behov av uttag av jungfruligt material och ger miljövinster i hela produktionskedjan - från tillverkning till användning och slutbehandling.
- + Textil för återvinning kan reducera mängden utsläpp av koldioxid.
- + Ökad insamling av matavfall bidrar till en bättre hushållning av resurser eftersom behandling av matavfall resulterar i två miljövänliga produkter, biogas och biomull.
- + Med möjligheter till sortering av flera avfallstyper minskar restavfallet som går till förbränning.

Negativ påverkan

- Ökad återvinning ger ökad risk för nedskärpning vid återvinningsstationer, vilket påverkar miljömålet ”God bebyggd miljö” negativt.
- Buller kan öka i områden där det finns återvinningsstationer men denna störning bedöms vara väldigt liten och understiger den positiva miljöpåverkan.
- Ökad återvinning och utsortering av material kan innebära en ökning av transporter vilket kan bidra till ökade utsläpp till och från återvinningsstationer och återvinningscentralen i kommunen.
- Dåligt kvalitet på det utsorterade matavfallet som används för produktion av biomull kan innehålla miljöstörande ämnen och skulle kunna ge negativ miljöpåverkan på miljömålet ”Giftfri miljö”.
- Eventuell fastighetsnära insamling kan öka transporterna.

Sammanfattning

Målet har en positiv miljöpåverkan under planperioden. Den negativa miljöpåverkan som ökningen av transporter kan medföra kan motverkas genom att krav ställs på användning av förnybara bränslen vid upphandling av transporter. Det långsiktiga målet berör miljömålen ”Begränsad klimatpåverkan”, ”Frisk luft”, ”Ingen övergödning” och ”Bara naturlig försurning”.

2.4 Minska mängden avfall till energiåtervinning

Positiv påverkan

- + En väl fungerande utsortering medför att endast det som inte går att sortera ut för återanvändning och återvinning går till förbränning.
- + Om avfallet som går till förbränning är rent underlättar det även för återanvändning av askorna.

Negativ påverkan

- Utsläpp från transporter.

Sammanfattning

Målet bedöms inte ha en betydande miljöpåverkan under planperioden. För att minska på den negativa miljöpåverkan bör insatser sättas in så att endast brännbart avfall går till förbränning och antal transporter reduceras. Det kan även motverkas genom att ställa krav på användning av förnybara bränslen vid upphandling av transporter. Det långsiktiga målet berör miljömålen ”Begränsad klimatpåverkan” och ”Frisk luft”.

2.5 Avfallshanteringen ska vara en naturlig del i den kommunala planeringsprocessen

Positiv påverkan

- + Planering av gemensamma hämtställen kan minska antalet transporter.
- + Ökad möjlighet till fastighetsnära insamling ökar mängden material till återvinning.

Negativ påverkan

- Mark tas i anspråk för avfallshanteringen.

Sammanfattning

Målet bedöms ha en positiv miljöpåverkan under planperioden.

2.6 Avfallsverksamheten ska utgå från kundens behov och tillhandahålla god service

Positiv påverkan

- + Om kommuninvånarna är nöjda med avfallshanteringen leder det till bättre sopsortering, ökad återvinning, mindre nedskräpning samt större medvetenhet gällande konsumtion.
- + Med ökat förtroende för kommunen som tar hand om avfallet på ett miljöriktigt sätt minskar risken för felsortering hos kommuninvånarna.

Negativ påverkan

- Målet kan vara tids- och kostnadskrävande.

Sammanfattning

Målet bedöms inte ha en betydande miljöpåverkan under planperioden. Med ökat förtroende bidrar vi indirekt till en bättre avfallshantering och ökad medvetenhet om avfallshantering.

3 Konsekvensanalys av avfallsplanen

Konsekvensanalysen har baserats på avfallsmängder 2014, väntad befolkningsutveckling och avfallsplanens delmål. Den huvudsakliga konsekvensen av avfallsplanen 2016-2025 är att de långsiktiga målen uppnås och att den positiva miljöpåverkan överstiger den negativa miljöpåverkan. Intentionen med Håbo kommuns avfallsplan 2016- 2025 är att främja hållbar utveckling.

3.1 Miljökonsekvenser

Genomförandet av målen och delmålen i avfallsplanen påverkar de nationella miljökvalitetsmålen. De positiva konsekvenserna bedöms överstiga de negativa konsekvenserna. Den föreslagna avfallsplanen bidrar till och påverkar dessa nationella miljömål:

- god bebyggd miljö
- begränsad klimatpåverkan
- giftfri miljö
- frisk luft
- ingen övergödning
- bara naturlig försurning
- grundvatten av god kvalitet
- skyddande ozonskikt.

Miljökvalitetsmålen *God bebyggd miljö* beaktas särskilt genom delmål som syftar till att minska avfallets mängd, minska svinnet av matavfall och öka återvinningen. Genom att förbättra hanteringen av farligt avfall, öka tillgängligheten för insamling av avfall och förbättra insamlingssystemen främjas god hushållning av mark, vatten och andra resurser. Insamling av matavfall bidrar till det nationella etappmålet god resurshushållning i livsmedelskedjan.

Håbo kommun bidrar till en ökad produktion av fordonsgas från insamlat matavfall. Fordonsgas kan ersätta fossila bränslen som kan leda till minskat utsläpp av klimatpåverkande gaser. Lokalt kan det ske utsläpp av partiklar och andra ämnen från fordon då transporterna förväntas öka till följd av ökad utsortering av separata avfallstyper, för att motverka detta kan miljökrav ställas i upphandlingar.

3.2 Konseverser på avfallsmängderna

Mängden grovavfall och brännbart avfall väntas i slutet av planperioden ha minskat med 50 kilo per person. Mängden matsvinn väntas minska med 20 kilo per person i slutet av planperioden. Material med producentansvar som gått till förbränning väntas under planperioden att gå till återvinning. I slutet av planperioden väntas materialåtervinningen att ha ökat med 10 kilo per person. Mängden slam bedöms minska något, i takt med utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp.

3.3 Ekonomiska konsekvenser

Avfallsverksamheten för hushållsavfall är en taxefinansierad verksamhet. De mål och delmål som finns föreslagna i avfallsplanen kan komma att påverka avfallstaxan men kommunen strävar i första hand att genomföra förändringar som ryms inom ramen för befintlig budget.

Det är inte enbart avfallsplanen som avgör kostnaderna för avfallshanteringen utan mängden och behandlingen av avfall, nya krav på deponier, deponiförbud och eventuella avfalls- och förbränningskatter påverkar också framtidens avfallsekonomi. Kostnaderna för avfallshanteringen kan också komma att öka till följd av den allmänna prisutvecklingen i samhället.

Under planperioden kommer avfallsenheten att ta fram en 10 års plan för avfallstaxan för att få en långsiktigt hållbart taxa där hänsyn tas till avfallplanens delmål, befolkningsökning, framtida investeringar och avfallsfonden.

3.4 Konsekvenser av nollalternativet

Nollalternativet innebär att nuvarande avfallshantering fortsätter att gälla. Nollalternativet bedöms kunna ha en negativ miljöpåverkan på de lokala målen och därmed påverkar även uppfyllandet av de nationella miljö kvalitetsmålen.

Nollalternativet innebär att:

- avfallshanteringen kommer inte integreras i planeringsfrågorna
- ingen utökade satsningar kring information och utbildning kring konsumtion och avfall kommer att genomföras för att förhindra ökning av avfallsmängderna
- andel avfall som går till återanvändning och återvinning förväntas inte att öka
- kvalitén på matavfallet kan bli sämre och mycket matavfall kan gå till förbränning
- avfall på återvinningscentralen kan sorteras fel och avfallet går till förbränning istället för materialåtervinning
- det fortsätter att vara trångt på återvinningscentralen eftersom besöksantalet ökar
- Håbo kommun inte bidrar till att uppnå flera nationella miljömål inom avfallsområdet

BILAGA LAGSTIFTNING OCH MILJÖMÅL

Avfallsplan 2016-2025

HÅBO
KOMMUN

Innehåll

1 Inledning	3
2 EU:s avfallsdirektiv	3
2.1 Avfallsförebyggande program	3
2.2 Avfallstrappan	4
3 Nationella lagar och förordningar	5
3.1 Miljöbalken	5
3.2 Avfallsförordningen	6
3.3 Förordningar om producentansvar	7
4 Nationella miljö kvalitetsmålen	8
4.1 Generationsmålet	8
4.2 Miljö kvalitetsmålen	8
4.3 Etappmålen	9
5 Regionala miljömål Uppsala län	9
6 Övergripande mål och strategi i Håbo kommun	10
7 Naturvårdsverket	11
7.1 Sveriges avfallsförebyggande program 2014-2017	11
7.2 Sveriges nationella avfallsplan 2012-2017	11
8 Avfall Sverige	12
9 Kommunala styrmedel	12
9.1 Håbo kommuns renhållningsordning	12
9.1.1 Avfallsföreskrifterna	12
9.1.2 Avfallplanen	12
9.2 Avfallstaxan	13
9.3 Kommunikation och information	13
9.4 Tillsyn	13
9.5 Upphandling	13
10 Ansvarsfördelning inom kommunen	14
11 Medborgarens ansvar	14

1 Inledning

I denna bilaga redovisas de lagar och förordningar som varje kommun i Sverige måste förhålla sig till i arbetet med avfallshantering. Andra bestämmelser som styr kommunen, exempelvis beslut som fattas av Naturvårdsverket nämns här. Håbo kommun har i sin tur renhållningsordningen och andra styrmedel för att styra avfallshantering i kommunen så att avfallshantering uppnår de satta nationella målen.

2 EU:s avfallsdirektiv

De övergripande reglerna som styr avfallshantering kommer från Europeiska unionens (EU) direktiv för avfall och 2011 infördes EU: s avfallsdirektiv i svensk lagstiftning. I EU: s avfallsdirektiv (2008/98/EG) finns gemensamma mål för medlemsländerna som syftar till att skydda miljön och folkhälsan genom att förebygga de negativa följderna av hanteringen av avfall. Målsättningar och strategier på övergripande europeisk nivå har direkta kopplingar till den svenska miljöpolitiken.

EU-direktivet anger ramarna för hur avfallshantering ska bedrivas: planering av avfallshantering, prioriteringsordning för lagstiftning och politik på avfallsområdet samt prioritering av olika behandlingsformer för avfall. Direktivet ger också kriterier för när avfall upphör att vara avfall. Detta gäller främst papper, glas, metall, däck, textilier och granulat för återanvändning.

2.1 Avfallsförebyggande program

I EU: s avfallsdirektiv ställs även krav på att alla medlemsländer ska ha ett avfallsförebyggande program. Programmet ska innehålla mål, åtgärder och indikatorer som mäter hur bra det går att minska mängden avfall och farliga ämnen. Vidare ska alla medlemsländer arbeta med avfall så att samhället kan växa utan att påverka miljön negativt. Naturvårdsverket tagit fram Sveriges första avfallsförebyggande program.

2.2 Avfallstrappan

För att uppnå dessa mål finns det krav från EU parlament att medlemsstaterna ska vidta åtgärder för hantering av avfall. I artikel fyra i direktivet presenteras en prioriteringsordning för avfallshanteringen, en avfallshierarki, även kallad avfallstrappa, som ger riktlinjer för hur avfall ska hanteras (se figur 1). Avfallstrappan är vägledande för hur avfall ska omhändertas och behandlas. Medlemsländerna ska även uppmuntra till utsortering genom separat insamling.

Figur 1. Avfallstrappa baserat på EU:s avfallshierarki.

Avfallshierarkins fem steg:

- Trappsteg 1 Förebyggande av avfall** - i första hand förhindra att avfall uppstår. Åtgärder ska vidtas innan ett ämne, ett material eller en produkt blivit avfall.
- Trappsteg 2 Återanvändning och förberedelse för återanvändning** - i andra hand ska produkter återanvändas i så hög grad som möjligt. Produkter som går att reparera ska repareras för att återanvändas, exempelvis en cykel.
- Trappsteg 3 Materialåtervinning** - i tredje hand ska material som inte går att återanvända återvinnas så länge som det går. Insamling av matavfall räknas till återvinning.
- Trappsteg 4 Annan återvinning** – (till exempel energiåtervinning) i fjärde hand ska avfall material som inte går att återvinna förbrännas så att energin tas till vara för fjärrvärme och el.
- Trappsteg 5 Bortskaffande** - i sista hand ska endast avfall som inte kan behandlas enligt ovanstående sätt deponeras, det vill säga läggas på tippen.

3 Nationella lagar och förordningar

Ett flertal Svenska författningar (SFS) styr avfallshanteringen i Sverige. Avfallshanteringen regleras huvudsakligen i den nationella miljölagstiftningen, Miljöbalken (MB; 1998:808) med tillhörande förordningar, föreskrifter och lokala föreskrifter. Vidare har Naturvårdsverket, som är en central myndighet när det gäller avfallshanteringen, föreskrifter (NFS) som styr avfallshanteringen och de ger rekommendationer i avfallsarbetet.

3.1 Miljöbalken

Miljöbalken (MB 1998:808) trädde i kraft 1 januari 1999. Miljöbalken ska användas så att:

- ”människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan
- värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas
- den biologiska mångfalden bevaras
- mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att från en ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt, långsiktigt god hushållning tryggas, och
- återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.”

I kapitel sex i MB (1998:808) ställs det krav på miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivningar på de planer vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planen eller programmet så att en hållbar utveckling främjas.

I kapitel nio i MB (1998:808) samt i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd finns bestämmelser om vilka verksamheter som klassas som miljöfarlig verksamhet och därmed är anmälnings- eller tillståndspliktiga. Anläggningar för avfallsbehandling liksom vissa övriga verksamheter där olika former av verksamhetsavfall uppstår betraktas som miljöfarlig verksamhet och ska prövas. Tillsynen enligt miljöbalken utövas av kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd eller motsvarande, eller av länsstyrelsen.

I kapitel 15 i MB (1998:808) finns regler om avfall och producentavfall. Regler finns även i olika förordningar utfärdade med stöd av miljöbalken. Grunden är att avfall ska hanteras på ett sådant sätt att det inte uppkommer olägenhet ur hälso- eller miljöskyddssynpunkt. Enligt kapitel 15 ska kommunen ansvara för insamling, transport och behandling av hushållsavfall och jämförligt avfall. Vidare ska kommunen anta en renhållningsordning med föreskrifter och en avfallsplan. I kapitel 15 finns också bestämmelsen om att det är förbjudet att skräpa ner i naturen eller på annan plats dit allmänheten har insyn.

Ur Miljöbalken

Med avfall avses varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallskategori och som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med.

Figur 2. Ur Miljöbalken 15 Kap 1 §

3.2 Avfallsförordningen

I avfallsförordningen (SFS 2011:927) finns bestämmelser om hantering av avfall och beskrivning av vad som är avfall. Avfallsförordningen reglerar även hanteringen av farligt avfall. I avfallsförordningen finns också bestämmelser om tillståndsplikt för transport av avfall, uppgiftsskyldighet för den som ger upphov till eller yrkesmässigt transporterar annat avfall än hushållsavfall och en förteckning över olika typer av avfall.

Tabell 1. Lagarna och förordningarna som styr avfallshanteringen i Sverige.

Miljöbalken	SFS 1998:808
Avfallsförordning	SFS 2011:927
Avfallsanläggningsägare berörs bland annat av dessa förordningar:	SFS 2002:1060
Förordning om avfallsförbränning	NFS 2002:28
Föreskrifter om avfallsförbränning	SFS 2001:512
Förordning om deponering av avfall	NFS 2004:10
Föreskrifter om deponering	NFS 2005:3
Föreskrifter om transport av avfall	
Förordning om bortskaffande av PCB m.m.	SFS 1998:122
Förordning om gränsöverskridande transporter av avfall	SFS 2007:383
Föreskrifter och allmänna råd om hanteringen av brännbart avfall och organiskt avfall	NFS 2004:4
Föreskrifter och allmänna råd om innehållet i en kommunal avfallsplan och länsstyrelsens sammanställning	NFS 2006:6
Plan- och bygglagen, PBL (reglerar bland annat placering och utformning av avfallsanläggningar, ställer krav på kommunala översiktsplaner att ta hänsyn till var nuvarande och framtida avfallsanläggningar samt nedlagda avfallsupplag). Det finns även särskilda bestämmelser kring omhändertagandet av rivningsavfall.	SFS 2010:900
Lagen om transport av farligt gods med tillhörande förordning	1982:821
Räddningsverkets föreskrifter reglerar bland annat transporter av farligt avfall	
Arbetsmiljölagen (AML)	SFS 1977:1160
Lagen om offentlig upphandling (LOU)	SFS 2007:1091

3.3 Förordningar om producentansvar

För vissa avfallstyper är det producenterna som har ansvaret för insamling, borttransport samt att se till att materialslaget återvinns eller bortskaffas på ett miljömässigt godtagbart sätt. Den som importerar eller säljer en vara eller förpackning räknas som en producent. Regeringen bestämmer vem det är som har producentansvar och i tabellen nedan sammanställs alla material med producentansvar.

Tabell 2. Följande förordningar om producentansvar fanns år 2015.

Förordning om producentansvar för returpapper	SFS 2014:1074
Förordning om producentansvar för elutrustning	SFS 2014:1075
Förordning om producentansvar för förpackningar	SFS 2014:1073
Avfallsförordningen	SFS 2011:927
Förordningen om producentansvar för läkemedel	SFS 2009:1031
Förordning om producentansvar batterier	SFS 2008:834
Förordning om producentansvar för vissa radioaktiva produkter och herrelösa strålkällor	SFS 2007:193
Förordning om producentansvar för bilar	SFS 2007:185
Förordning om producentansvar för däck	SFS 1994:1236

4 Nationella miljö kvalitetsmålen

Det svenska miljömålssystemet består av ett generationsmål, 16 nationella miljö kvalitetsmål och 24 etappmål.

4.1 Generationsmålet

Generationsmålet är ett inriktningsmål och ger vägledning för miljöarbetet på alla nivåer i samhället. Det innebär att miljöproblem ska vara lösta inom en generation.

4.2 Miljö kvalitetsmålen

Nedan beskrivs några av de sexton nationella miljö kvalitetsmål som behandlar avfallshanteringen eller berörs av den:

God bebyggd miljö

Miljö målet behandlar livsmiljön i städer, tätorter och annan bebyggd miljö. Boende och livsstilar påverkar miljön på många sätt, exempelvis genom avfallssortering. Ur miljösynpunkt behövs det bättre tillämpning av de befintliga regelverken i samhällsplaneringen, framför allt av plan och bygglagen. Målet ska vara uppnått 2020.

Begränsad klimatpåverkan

Begränsad klimatpåverkan handlar om att minska utsläpp av växthusgaser. Det nedbrytbara avfallet som finns i landets deponier bidrar till utsläpp av stora mängder klimatpåverkande metangas. Även förbränning av plast, transporter av avfall och kompostering av matavfall bidrar till utsläpp av växthusgaser till liten del. Målet ska vara uppnått 2050.

Gifrfri miljö

Gifrfri miljö omfattar ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits i vårt samhälle och som kan skada miljön. För att fasa ut farliga ämnen ur kretsloppet läggs stor vikt vid insamling och behandling av farligt avfall. Vid förbränning av avfall bildas giftiga dioxiner, som också återfinns i lakvatten från deponier. Mängderna är vanligtvis relativt låga. Målet ska vara uppnått 2020.

Ett rikt odlingslandskap

Ett långsiktigt hållbart jordbruk ska kunna förena god miljöhänsyn och god lönsamhet. Miljö målet ska kunna förena god miljöhänsyn och god lönsamhet. Produktionen ska ske på ett sätt som bevarar och utvecklar natur och kulturvärdena och behåller markens produktionsförmåga. Målet ska vara uppnått 2020.

Figur 1. De 16 nationella miljömålen. Illustratör: Tobias Flygar.

4.3 Etappmålen

Etappmålen anger inte ett önskat tillstånd för miljön utan visar och tydliggör var insatser bör sättas in. Etappmålen är uppdelade inom fem prioriterade områden: *begränsad klimatpåverkan, avfall, biologisk mångfald, farliga ämnen och luftföroreningar*. Två etappmål, ”ökad resurshushållning i livsmedelskedjan” och ”ökad resurshushållning i byggsektorn”, berör avfallsområdet.

”Ökad resurshushållning i livsmedelskedjan

Insatser ska vidtas så att senast år 2018 sorteras minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, och minst 40 procent av matavfallet behandlas så att även energi tas tillvara”.

”Ökad resurshushållning i byggsektorn

Insatser ska vidtas så att förberedandet för återanvändning, materialåtervinning och annat materialutnyttjande av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall är minst 70 viktprocent senaste år 2020”.

5 Regionala miljömål Uppsala län

Länsstyrelsen har i uppdrag att samordna och ska driva hela länets miljömålsarbete. Det innebär främst att arbeta mot de nationella miljömålen, stödja kommunerna med underlag så att de kan formulera egna miljömål och åtgärdsprogram. Länsstyrelsen har till uppgift att stimulera miljömålsarbetet inom olika samhällssektorer så att målen får genomslag i samhällsplaneringen. Länsstyrelsen samordnar många statliga åtgärder för att nå miljömålen, bland annat bidrag för konvertering från fossila bränslen till biobränslen.

2010 gick de tidigare regionala miljömålen ut och för närvarande finns inga nya beslutade regionala miljökvalitetsmål. Länsstyrelsen fokuserar på arbete med miljökvalitetsmålen utifrån ett regionalt perspektiv och på de nationella miljökvalitetsmålen preciseringar och själva miljökvalitetsmålen.

6 Övergripande mål och strategi i Håbo kommun

En god avfallshantering ska vara en del av den hållbara tillväxtkommunen samt vara integrerad i alla delar av samhället. Håbo kommun strävar bland annat mot att hela Håbo ska vara oberoende av fossila bränslen och har ställt om mot en hållbar framtid där de egna verksamheterna är helt fossilbränslefria. Denna vision ligger i linje med nationella miljömål. Av de tre övergripande målen i Håbo kommun berörs målet ”Håbo kommun ska vara en hållbar tillväxtkommun” av avfallshantering. Avfallshantering ska alltså ske med det bästa möjliga resursutnyttjande och med minsta möjliga miljöpåverkan.

Kommunens vision, Vårt Håbo 2030, är vägledande för kommunen och beskriver hur kommunens tillväxt ska vara ekonomiskt och ekologiskt hållbart samt i balans med miljön och klimatet. Avfallshantering i Håbo kommun verkar för att bidra till miljöstrategins mål om fossilbränslefri samt giftfri- och resurseffektivkommun där naturmiljöer inte tar skada av avfallshantering.

Kommunens vision Vårt Håbo 2030

Vi ska vara Hållbara Håbo och sträva mot jämlikhet och delaktighet. Vi tar vårt långsiktiga ansvar för natur och klimat och är energieffektiva och fossilbränslefria.

Miljöstrategi

Att minska utsläppen från transportsektorn genom att stoppa ökningen av fossila utsläpp och giftiga metaller och då sträva efter att bli en fossilbränslefri kommun till år 2050.

Att minska den totala energianvändningen genom att stoppa ökningen av ämnen från samhällets produktion till naturen samt minska utsläppen av övergödande ämnen och miljögifter till luft, mark och vatten och därigenom bli en giftfri och resurseffektiv kommun.

7 Naturvårdsverket

Naturvårdsverket ansvar för att ta fram den nationella avfallsplanen och programmet för förebyggande av avfall. De samordnar uppföljning av miljöarbetet, både genom att regelbundet mäta tillståndet i miljön samt hämta data från myndigheter.

Naturvårdsverkets Regler för kommunernas avfallsplaner (NSF 2006:6) innehåller föreskrifter och allmänna råd som vägleder framtagandet av en avfallplan. I dessa finns det bland annat angivet att en avfallsplan ska innehålla mål och beskrivning av hantering av både avfall som kommunen ansvarar för och sådant avfall som kommunen inte ansvarar för. Föreskrifterna kompletterar reglerna om kommunala avfallsplaner i 15 kapitel i miljöbalken och i avfallsförordningen.

7.1 Sveriges avfallsförebyggande program 2014-2017

Naturvårdsverket har även ansvaret för att ta fram Sveriges avfallsförebyggande program (83 § Avfallsförordningen) enligt EU:s avfallsdirektiv (2008/98/EG). Sveriges första program fastställdes av Naturvårdsverket 12 december 2013 och gäller från 2014-2017. Programmet är ett komplement till den Nationella avfallsplanen och utvecklar den delen som handlar om att förebygga avfall. Syftet med programmet är att:

- vägleda och inspirera svenska kommuner, myndigheter, branschorganisationer, företag och andra aktörer så att miljömålen nås
- minska uppkomsten av avfall
- tillverka produkter som inte innehåller farliga ämnen.

Fyra fokusområden har valts antingen för att de alstrar mycket avfall eller har en stor miljöpåverkan, räknat ifrån att varan produceras till att den blir avfall. I avfallsförebyggande programmet finns det åtta inriktningsmål och 167 åtgärder inom fyra prioriterade områden matavfall, textilavfall, elektronikavfall och bygg- och rivningsavfall.

7.2 Sveriges nationella avfallsplan 2012-2017

Den nationella avfallsplanen innehåller mål och åtgärder för fem prioriterade områden. Planen innehåller också exempel på vad vi behöver göra för att nå ett mer resurseffektivt samhälle med utgångspunkt från miljömålen och EU:s avfallshierarki.

Nationella avfallsplanens prioriterade områden är:

- avfall i bygg- och anläggningssektorn
- hushållens avfall
- resurshushållning i livsmedelskedjan
- avfallsbehandling
- illegal export av avfall till andra länder.

Avfallsplanen lyfter fram vad enskilda aktörer behöver göra för att nå målen.

8 Avfall Sverige

Avfall Sverige är en branschorganisation som Sveriges kommuner ansluter sig till för att samarbeta kring avfallshantering. Enligt Avfall Sverige ser vi en fortsatt ökning av avfallsmängderna i vårt samhälle som beror på vårt konsumtionsmönster. Avfall Sverige jobbar efter visionen ”det finns inget avfall” och att samhället ska betrakta avfall som en resurs. Detta innebär att Sveriges kommuner ska arbeta främst med att förebygga uppkomst av avfall. Därefter arbeta med att öka återanvändning av produkter och återvinna mer avfall så att avfallsmängden i samhället minskar.

9 Kommunala styrmedel

9.1 Håbo kommuns renhållningsordning

Den kommunala renhållningsordningen består av lokala föreskrifter och en avfallsplan.

9.1.1 Avfallsföreskrifterna

Föreskrifterna reglerar avfallshantering inom kommunen i detalj och styr den i den riktning som framgår av avfallsplanens mål. Föreskrifterna är ett bindande dokument och alla i kommunen ska ha kännedom om innehållet. I de lokala föreskrifter anges bland annat de regler som gäller och vem som har ansvar för att avfallshantering och att det ska ske på ett miljömässigt sätt. Vidare innehåller det anvisningar och bestämmelser om:

- vilken avfallstyp som kommunen ansvarar för, vilka ansvar som fastighetsägaren har för avfallshantering samt producenternas ansvar för avfall
- hur hushållsavfallet ska sorteras, vilket avfall som hämtas vid fastigheten samt vilket avfall som måste föras till speciella avlämningsplatser
- hur ofta avfall hämtas och vad som gäller för olika områden
- vad som gäller för transportvägar och hämtningsställen samt fastighetsägarens ansvar för underhållning av dessa
- undantag från renhållningsordningen, till exempel eget omhändertagande av avfall, delning av kärl samt befrielse från hämtning.

9.1.2 Avfallsplanen

Avfallsplan är kommunens styrande dokument för avfallshantering och ska uppdateras vart fjärde år. Avfallsplanen ska främja en hållbar avfallshantering och även bidra till de nationella och avfallsrelaterade miljö kvalitetsmålen uppnås. Planen riktar sig till alla inom Håbo kommun - medborgare och verksamheter som producerar avfall, politiker, tjänstemän och entreprenörer.

En avfallsplan ska ange mål åtgärder för minskning av uppkomsten av avfall, ökad återanvändning, återvinning och långsiktigt styra avfallshantering i riktning mot ett hållbart samhälle. Den ska innehålla uppgifter om hur samråd gällande förslag till renhållningsordning genomförts och en miljöbedömning.

Vidare ska avfallsplan ge en samlad bild av den nuvarande avfallshantering inom kommunen, även för avfall som kommunen inte ansvarar för. Den ska bland annat innehålla uppgifter om de avfallstyper som uppkommer, avfallets ursprung samt i vilka mängder varje avfallstyp förekommer. Det ska också framgå hur olika typer av avfall samlas in, transporteras och återvinns eller bortskaffas.

9.2 Avfallstaxan

Avfallshanteringen i Håbo kommun finansieras genom avfalltaxan, det vill säga avgifter som abonnenten betalar. Kommunfullmäktige har antagit en ny avfallstaxa som gäller sedan 2015-01-01. Avfallstaxan är uppdelat i en fast grundavgift och en abonnemangsavgift.

I den fasta **grundavgiften** ingår bland annat:

- investeringar och driftskostnader för ÅVC
- hantering av farligt avfall
- övergripande kostnader för ledning, administration, myndighetsutövning och planering
- registerhållning och fakturering
- information och utveckling.

Den rörliga **abonnemangsavgiften** täcker kostnader för bland annat:

- insamling av avfall
- kärl
- behandling av avfall (förbränning av hushållsavfall, rötning av matavfall, el-avfall och grovavfall)
- transport.

9.3 Kommunikation och information

Att informera hushållen om avfallshantering ingår i det kommunala ansvaret.

Informationsansvaret gäller både för hushållsavfall som omfattas av kommunalt insamlingsansvar samt för det avfall med producentansvar på. Flera av avfallsplanens målområden innefattar informationsinsatser som innebär en förändring för medborgaren. Läs mer om kommunens arbete med information i bilaga Information och kommunikationsplan.

9.4 Tillsyn

Tillsynsmyndigheten är en viktig aktör som granskar både kommunens hantering och fastighetsägarnas ansvar. Tillsynsmyndighet kan ålägga kommunen att hämta avfall men inte att hämtningsintervallet ska ändras.

9.5 Upphandling

Genom rätt upphandling kan kommunens miljö påverkas. Dessa miljökrav kan till exempel ingå i upphandlingar:

- emissionskrav på fordon ska uppfylla kraven Euro VI – gäller tunga fordon. Övriga tunga fordon ska ha uppfylla minst emissionskraven motsvarade Euro V
- miljömärkta däck ska användas på fordon
- drivmedlet ska vara så miljövänligt som det går
- personbilar ska uppfylla kriterier för miljöbil enligt förordningen om miljö- och trafiksäkerhetskrav för myndigheters bilar och bilresor (SFS: 2009:1)
- entreprenörer ska i enlighet med kommunens planer och beslut arbeta för ökad återanvändning och återvinning.

I avfallsföreskrifterna kan kommunen reglera och fastställa vägar och utrymmen som underlättar hämtning ur arbetsmiljökrav men även reglera hantering av tunga kärl.

10 Ansvarsfördelning inom kommunen

Kommunfullmäktige ansvarar för och beslutar om renhållningsordningen för avfallshanteringen. I renhållningsordningen står det bland annat att hushåll och verksamheter har skyldighet att sortera ut farligt avfall och avfall med producentansvar. Kommunfullmäktige beslutar även avfallstaxan.

Miljöavdelningen som tillsynsmyndigheten utövar tillsyn av miljöbalkens krav och dess följdlagstiftning, bland annat avfallsförordningen. Detta innefattar tillsyn över kommunala och privata verksamheters avfallshantering, men även privatpersoners hantering av avfall.

Kommunstyrelsen (Avfallsenheten) ansvarar för insamling, transport och behandling av hushållsavfall, att farligt avfall mottas och transporteras till en godkänd anläggning, informera om producentansvar, planering i avfallsfrågor, upphandling och uppföljning av entreprenaderna samt beslutar om dispenser enligt avfallsföreskrifterna.

11 Medborgarens ansvar

Hushållen har en skyldighet, enligt Miljöbalken, att sortera ut returpapper, förpackningar, elavfall, batterier, sortera ut matavfall, lämna grovavfall och farligt avfall på återvinningscentralen samt följa den kommunala renhållningsordningen.

Fastighetsägare av flerbostadhus ansvarar för att informera den eller de som bor i eller är verksam i fastigheten om gällande avfallshantering, tillhandahålla utrymmen och ge en förutsättning för avfallshantering, att sopkärlen och soppummen hålls rena samt hålla vägen farbar och i framkomligt skick.

BILAGA SAMMANSTÄLLNING TILL
LÄNSSTYRELSEN

Avfallsplan 2016-2025

Innehåll

1 Inledning	3
2. Administrativa uppgifter	3
3. Kommunens befolkning och struktur	3
4. Avfall som kommunen ansvarar för	3
5. Avfall som omfattas av producentansvar	4
6. Anläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall	4
7. Lokala mål som utgår från de nationella miljökvalitetsmålen och regionala mål	5
7.1 Lokala mål för avfall som kommunen ansvarar för	5
7.2 Lokala mål för avfall som kommunen inte ansvarar för	5

1 Inledning

Här redovisas de uppgifter som enligt bilagan till Naturvårdsverkets föreskrift om innehållet i en kommunal avfallsplan (NFS 2006:6) ska lämnas till Länsstyrelsen. För att inte dubblera uppgifter som finns på andra ställen i avfallsplanen finns det i de fallen en hänvisning till aktuell sida i avfallsplanen eller aktuell bilaga.

2. Administrativa uppgifter

Kommun: Håbo kommun

År: 2015

Antagen:

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen

Övriga medverkande nämnder: Bygg- och miljönämnden

3. Kommunens befolkning och struktur

Befolkning totalt: 20 034

Datum: 2015-01-01

Tabell 1. Befolkningsstatistik 2014 (källa: Håbo i siffror, 2012, SCB).

Typ av hushåll	Antal (2014)
Antal hushåll i småhus	5076
Antal hushåll i flerbostadshus	2171
Antal hushåll i fritidshus	373

4. Avfall som kommunen ansvarar för

Tabell 2. Avfallsmängder 2014.

Typ av avfall	Insamlade mängder 2014 (ton)
Restavfall till energiutvinning	3791
Matavfall till biologiskåtervinning	695
Latrinavfall	0, 14
Slam	3 081
Farligt avfall	85
Totalt insamlad mängd avfall	7652, 14

5. Avfall som omfattas av producentansvar

Tabell 3. Avfall med producentansvar och insamlade mängder 2014.

Typ av avfall	Insamlade mängder 2014 (ton)
Batterier	4,5
El-avfall	419
Glasförpackningar	391
Metallförpackningar	31
Pappersförpackningar	283, 8
Plastförpackningar	87, 6
Tidningspapper	606
Totalt insamlade mängder	1 822, 9

6. Anläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall

Återvinningscentralen i Västerskog

Anläggningens namn: Återvinningscentralen Västerskog

Besöksadress: Industrivägen 19

Fasighet: Bålsta 1:614

Fastighetsägare: Håbo kommun

Huvudman: Håbo Kommun, Kommunstyrelsen

Org.nr: 212000-0241

SNI-kod: 90.002-4 (C) och 90.005-1 (B)

Tillåten avfallsmängd enligt tillstånd, 350 ton icke farligt avfall och 50 ton farligt avfall vid enstaka tillfällen. Metoder som används för återvinning eller bortskaffande är sortering och återvinning.

Tabell 4. Typ av avfall som tas emot på återvinningscentralen.

Typ av avfall	Insamlade mängder 2014 (ton)
Grovavfall till energiutvinning (trä, tryckimpregnerat trä, ris, gren och brännbart)	3526
Grovavfall till biologiskåtervinning (löv, gräs, jord och fallfrukt)	648
Grovavfall till materialåtervinning (metall, gips, däck, sten, grus och betong, planglas, fett, wellpapp)	1609
Grovavfall till deponi (isolering)	57
El-avfall	419
Totalt mottagen mängd	6 259

7. Lokala mål som utgår från de nationella miljökvalitetsmålen och regionala mål

Håbo kommun har tagit fram sex långsiktiga mål. Dessa utgår från de nationella miljökvalitetsmålen.

7.1 Lokala mål för avfall som kommunen ansvarar för

Förebygga uppkomsten av avfall

Öka återanvändningen

Öka materialåtervinningen

Minska mängden avfall till energiåtervinning

Avfallshanteringen ska vara en naturlig del i den kommunala planeringsprocessen

Avfallsverksamheten ska utgå från kundens behov och ge god service

7.2 Lokala mål för avfall som kommunen inte ansvarar för

Kommunen arbetar med lokala mål för avfall med producentansvar genom de ovannämnda långsiktiga målen. Kommunens vilja och ambition för detta avfall och för övrigt

verksamhetsavfall är att hushållen och verksamheter ska självständigt arbeta för att målen i avfallsplanen. Kommunen ska arbeta för att påverka genom renhållningsordning, förebyggande

arbete, information med mera.